

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 240

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nrul 1 a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Lee
deschisă costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Altă metodă primentitoare de amăgire a publicului

— „Concepții curente“ — „Rostul scriitorilor“ —

În acțiunea de luminare a opiniilor publice române față cu invazia semită, pe care d. A. C. Cuza, profesorul universitar dela Iași, o duce cu atâta perseverență și cu atâta profunzime de vederi, marele economist și cugetător român, a reușit să fixeze unele metode bine caracterizate după care presa semită lucrează la falsificarea spiritului public, la menținerea unei confuzii sistematice în conștiința lui, spre a-l menține în imposibilitate de a judeca drept și de a vedea clar adevărul adevăratei primejdii ce-l amenință. Una din aceste metode este de a nu discuta cu adversarul pe care nu-l poți combate în chip loial, de a ignora scrisorile lui, și de a-i atribui cu totul alte păreri, pe care nu le-a avut nici odată, spre a-l putea răpune, și a-l compromite desființând absurditățile pe care în chip gratuit i le-ai pus în spinare. De pildă întreaga doctrină naționalistă ajunge la concluzia că un element străin care s'a cuibărit în sânul neamului românesc, acaparându-i viața economică, nu se poate înlătura pe cale mecanică prin măsuri de violență ci printr-o acțiune sistematică de întărire a organizmului național care să elimine dela sine elementul parazit, acesta neputând să mai exploateze economicește elemente prețioase pentru viața economică.

Acest lucru stă scris negru pe alb în

toată literatura polemică naționalistă, totuși presa semită *ignorează* această concepție, trece sub tăcere toată acțiunea literară, care zilnic o pune în lumină, și-i dă înainte cu acuză, că naționaliștii sunt niște barbari, care voesc măcelărirea evreilor, denunțându-i ca pe niște oameni cu totul inculti și sălbateci.

Ei bine această metodă semită de răstălmăcire a noțiunilor se găsește în chip constant în coloanele organului dezbinării naționale care este „Tribuna“.

În asemenea procedee necunoscute până acum în presa de dimcoace de munți, stă toată abilitatea de „foaie modernă“ cu care organul dubios se laudă la fiecare ocazie.

Se adeverește și aici principiul că aceleași cauze în împrejurări similare produc aceleași efecte.

Aceste procedee dela un timp ne-am hotărât a le pune neconținut în vedere publicului spre a-l convinge odată de necinstea organului dlui Bocu.

Și în această acțiune de demascare a abilităților necinstite ale organului mangrist mai ales ne vom servi de exemple, fiind bine convinși că nimic nu ilustrează mai bine o discuție de cât cazul concret. Prin asemenea cazuri concrete discuția nu se mai poate prelungi după cum nu mai pot

exista tergiversări când ai prins pe hoț cu mâna în buzunar.

Acest procedeu este întrebuințat și astăzi în articolul „Rostul scriitorilor“ al Tribunii nr. 19 din 24 ianuarie v.

Se știe că în ziarul nostru, d. A. C. Popovici a publicat o serie de articole în care a lămurit, cum nu se poate mai clar, care trebuie să fie rolul scriitorilor, care fel de literatură poate contribui la întărirea unui popor și care fel de literatură poate să aducă slăbirea unui popor.

Din toate articolele dlui A. C. Popovici rezultă că, în politică, valoarea elementelor nu se apreciază după fraza lustruită ci după caracter, iar în viața unui popor valoarea produsului cultural nu se măsoară după plăcerea ce o poate provoca și care de multe ori poate să se bazeze pe gâdilarea instinctelor celor mai materialiste ci după măsura în care contribuie la întărirea caracterului și a însușirilor bune ale unui neam.

Iată un pasagiu din articolul „Lumina credinții, lumina minții“ publicat în nr. de Crăciun al „Românului“ 283/911 în care se lămurește cari scriitori *nu pot* avea un rol în viața națională.

„Și numai când la Roma apărură primii „intelectuali“ cu spoială dela Atena: sofistul

Prietinul credincios

de Oscar Wilde

Într-o dimineață, o vidră bătrână își scoase capul din vizuina ei. Avea ochii migdalați și strălucitori, barba sură și țepoasă, iar trupul îi era tocmai ca o bucată lungă și neagră de gumă. Pe lac, nota sburdalnic, un stol de tinere rațe, care părea ca o societate de canari galbeni. Mamele lor albe, ce aveau picioarele veritabile și roșii, își dau toată silința pentru a le arăta cum trebuie să înoate și să stea în apă, cu capul în jos.

— „Până nu veți învăța să stați pe cap, nu veți putea ajunge nici odată în mijlocul unei societăți distinse“, le spuneau ele, arătându-le din timp în timp, cum ar trebui să facă. Dar rațele nu erau atente. Fiind prea tinere, nici nu știau încă ce-nseamnă aceia: a intra într-o societate distinsă.

— „După cât sunt de neascultătoare“, tipă vidra, „zău ar merita să se înece“.

— „Eu cred că n'aveți dreptate“, răspuse rața. „Tot începutul e greu, iar părinții nu știu să aibă totdeauna destulă răbdare“.

— „Se poate, dar vezi, eu nu prea înțeleg ce-i aceia ce numiți voi, așa de frumos: „sentimente părintești“, zise vidra, „eu nu-s omul familiei“. Nici n'am fost măritată, dar nici nu vreau să mă mărit. Iubirea poate fi frumoasă în felul ei, prietinia însă eu o consider cu mult mai superioară. Nu cred să existe ceva în lume, ce ar fi mai rar și mai nobil, decât o prietinie adevărată“.

— „Dacă permiteți o întrebare, vă rog spuneți cum vă imaginați și ce înțelegeți d-voastră, sub rezultatele unei prietnii adevărate și credincioase“? întrebă un sticlete roșietic, ce ședea în apropiere într-o răchită și asculta atent convorbirea.

— „M'ar interesa foarte mult și pe mine“, adăogă rața. După ce-și exprimă această dorință a ei, înotă țanțose până la marginea lacului și se așeză pe cap, pentru a da copiilor ei o pildă frumoasă.

— „Ce întrebare idioată“, tipă vidra. „Prietinul credincios, firește, trebuie să fie credincios“.

— „Și ce-i oferii în schimb pentru credința lui“? zise mica pasăre și se așeză pe-o ramură argintie, fălfăindu-și ușor aripioarele ei subțiri.

— „Nu te înțeleg“, răspuse vidra.

— „Vreau să vă povestesc ceva chiar la cheștiunea asta“, zise sticletele.

— „Dacă povestea se află în oarecare legătură și cu persoana mea“, îl întrerupse vidra, „în cazul acesta o ascult cu tot interesul. Imi place nespus de mult, poezia...“

— „O puteți lua, dacă doriți, și asupra sufletului d-voastră“, răspuse sticletele. Apoi se coborî jos la țărâmurul lacului și istorisi povestea prietenului credincios.

— „A fost odată“, așa începu sticletele, „un băiat mic și de omenie, ce se chema Hans“.

— „Era foarte distins?“ întrerupse vidra.

— „Nu“, răspuse sticletele.

— „Eu nu cred să fi fost din cine știe ce

neamuri. Poate că încât privește inima... Avea o față foarte comică, o față ovală și bună. Trăia singur-singurel în căsuța lui și lucra toată ziua, în grădină. Nu se afla nicăiri o grădină mai frumoasă ca a lui, să fi umblat chiar toate împrejurimile. În floreau acolo garoafe, micșunile, gluga păstorului, și rochița rândunciei. Mai avea trandafiri roșii, crocus lila, și vioarele de aur, purpurii și albe.

Regina nopții, busuioce, măgheran, crini, zambile și narcise îmboboceau și înfloreau pe rând, dupăcum cereau lunile și anotimpurile și floare după floare lua locul una celeilalte, așa, că totdeauna în grădina lui era frumos și adia o admirabilă mireasmă parfumată, din toate părțile.

Micul Hans avea o mulțime de prieteni, dar cel mai credincios dintre toți era Hugo cel gras, morarul. Dânsul era atât de devotat lui Hans, în cât nu se făcea o singură dată ca trecând pe lângă grădină să nu se plece peste gard și să nu-și adune un buchet mare de roze, sau o svărtă din florile cele mai odorate, sau să-și umple buzunarele cu fructe și cu cireșe, dupăcum se întâmpla să fie sezonul lor.

Adevărații prieteni țin toate lucrurile lor în comun, obiceiul să spună morarul cu astfel de ocaziuni. Iar micul Hans se bucura și râdea, simțindu-se foarte fericit, că are un prieten ce gândește și simte cu atâta noblete.

Firește că vecinilor faptul asta li se părea uneori foarte curios, deoarece morarul fiind bogat, nu dăruia niciodată lui Hans nimic din partea lui, deși era stăpân pe sute de saci cu făina cea mai

Carneade, materialistul *Epicur*, poetul *Lucretius Carus*, cel cu „credinți avansate”... *Petronius*, mult laudatul intelectual al Romei, stilistul impecabil, faimosul îndrumător în cultura modernă de atunci, supranumit „*arbiter elegantiae*” — un om, care, pe deasupra, era și stricat până în măduva oaselor — și care își bătea joc de toate vechile valori morale ale Romei, numai atunci începu și la Roma, sub aparența înșelătoare a unei culturi superioare, căderea sufletească. Roma merse înainte, tot înainte spre o civilizație cartagineză-ateniană. Dar sufletul roman era deja atins de scepticismul și nihilismul omoritor cu care îl fericiră unele dintre „spiritele creatoare”, unele din „noul valori morale” de atunci. Da, romanii au mai trăit un timp — căci națiunile nu mor peste noapte. Dar germeii aceia mortali din părțile putrede ale culturii greco-cartagineze, cu cari o seamă de scriitori inteligenți dar nepricepuți, din punctul de vedere al intereselor permanente ale romanilor, — le molipsise tărîmul culturai lor sufletești, nu mai puteau fi scoși din el. Germeii se dezvoltară mai departe până ce infectară toată cultura romană și otrăviră sufletul secular al Romei cu desăvârșire.

Asupra articolelor d-lui Popovici organul mangrist a cărui vecinică temă este aceea cu scriitorii și care avea o strălucită ocazie să combată ideile d-lui Popovici, a trecut cu o simplă notă „ironică”, așa cum directorul ei d. Bocu se pricepe să facă ironie.

După seria de articole a d-lui Popovici, în nr. 2 și 4 al „Românului” s'a mai revenit asupra acestei chestiuni prin două articole intitulat „Scriitorii și Politica”.

În aceste articole se insistă, ilustrând de asemenea cu texte procedul de discuție obișnuit la „Tribuna” pe care și în prezentul articol îl avem în vedere, și se preciza mai de aproape modul cum înțelegem noi rolul unui scriitor în viața unui neam.

Reproducem aci unele pasagi din acele articole spre a putea judeca cetitorul prin sine însuși.

Nimeni nu contestă strălucitul rol al literaturii față de politică, dar lucrul elementar este că politică și literatură nu este același lucru.

Sunt multiple forțele „cari contribuie la susținerea, la întărirea și cărmuirea unui popor

acestea însă nu trebuie confundate una cu alta...

Un scriitor este o forță necontestată pentru stabilirea unei anumite stări de spirit într'un popor. Acela care reușește să transforme această stare de spirit în fapt, acela, mai bine zis, care reușește să creeze fapte cari să satisfacă nevoile noului sufletesc ale noului stări de spirit ce a fost creată de cultură, de literatură, numai acela este omul politic.

Astfel cultura germană a format în sufletul poporului german o stare de spirit, în care unirea tuturor germanilor ajunsese o necesitate sufletească, dar acela care a transformat în fapt această necesitate, care a satisfăcut-o, transformându-o din sentiment și din idee în realitate palpabilă, a fost bărbatul politic.

Acest bărbat ar fi putut să nu cunoască gramatica germană, de fapt frazele lui nu au fost așa de armonice și de ritmice ca perioadele dlui Goga.

Acest bărbat însă a avut simțul realității, voință, spirit de inițiativă, curaj, tot calități cari se cer unui bărbat politic în opera de creațiune concretă ce i-se cere.

Nimeni nu contestă imensul rol al culturii în transformarea societăților umane, dar acest rol ori cât de mare este, totuși, este deosebit de acela al politicii pe care o poate servi, dar care este domeniu deosebit.

Ațiunea culturală este, întrucât privește transformarea faptică a societăților singurului ei contact direct cu politica, o ațiune cu rezultate pentru viitor.

Scrișul scriitorului este o forță, care lucrează latent. Azi a apărut ideea, va trebui ani și ani de propagare a ei sub toate formele, până când să iee în stăpânire sufletele spre a le pregăti în sensul ei și când terenul este astfel format, vine bărbatul politic să o realizeze.

Așadar literatura cu toate auxiliarele ei este în chip fatal legată de ziua de mâine.

Bărbatul politic însă este omul necesităților de azi.

(„Românul” nr. 2, ianuarie 3-16 1911.)

Revenind în nr. 3 al „Românului” asupra aceleiaș chestiuni se spune printre altele următoarele:

„După aceste lămuriri se pune întrebarea: Dacă este o deosebire atât de simțită între literatură și politică și dacă fiecare din ele, având un caracter specific, reclamă pentru activitatea cerută de ele până și tipuri deosebite, atunci un literat este oare condamnat să fie prin chiar acest fapt declarat pe vecie enunț în ale politicii? La această întrebare răspundem:

Pe cât este de fals să presupui că orice

scriitor prin faptul că „se avântă până în cele mai depărtate sfere ale abstracțiunii” poate fi și bărbat politic, pe atât de nedrept ar fi să presupui că cineva nu poate fi bărbat politic pentru motivul că e și scriitor.

Sunt și scriitori cari pot fi bărbați politici. Numai că aceasta aptitudine a lor nu se poate dovedi prin poezii ei prin acea activitate a lor care denotă că au simțul realității, sunt oameni de acțiune, că pot făptui.

Sunt pe lumea aceasta „personalități complexe”, ca să ne servim de o expresie a „Tribunei”, care aci se pot ridica până în înălțimea norilor pe aripile de vultur ale fantaziei lor, aci se pot cobori până la realitatea cea mai aspră.

Dar atunci acest scriitor trebuie să dovedească prin activitatea sa concretă că posedă acest dar.

Fiind ales în comitetul național, de pildă, el va trebui, în loc de a-și da demisia în chip cu totul insolit, fără motiv, spre a se asocia cu aceia care ponegrec ținuta comitetului la alegeri, după ce d-sa, propuse să se voteze mulțumiri pentru această vrednică ținută, va cânta să-și facă dovada, că vede neajunsurile neamului său, că are soluții serioase, precise, care să poată suporta o analiză riguroasă, va cânta să-și dovedească însușirile sale de inițiativă și de acțiune prin munca fructuoasă depusă pentru organizarea unuia sau mai multor cercuri populare ș. a.”

Aceste considerații îi oferiau iarăș un minunat prilej de a respinge părerile noastre — dacă ar fi fost în stare — pe care le declara la fiecare ocazie de înapoiate și de a le expune pe ale sale.

Dacă însă ar fi făcut aceasta în chip onest, punând sub ochii cititorului texte spre a se convinge prin sine, cum facem noi, atunci s'ar fi văzut că toate urletele ei, prin care ne acuză că disconsiderăm pe scriitori, sunt șolțicării făcute în scop de a amăgi publicul.

De fapt toată pretinsa noastră disconsiderare a scriitorilor pe care o trâmbează organul lui Mangra, nu este altceva decât că noi avem o mai clară concepție despre cele două terene de activitate pe care se poate contribui la dezvoltarea și la transformarea unui popor și pe care „Tribuna” le confundă intenționat.

Scopul ei nu este a lămurii adevărul ci a incurca spiritele. Ea nu voește să discute în vederea publicului care trebuie lă-

aleasă din moară și avea șase vaci cu lapte și o mare turmă de oi lănoase; dar lui Hans nu-i prea păsa de d'astea și nimic nu-l veselia mai mult, decât dacă-l putea să-l asculte tihnit pe morar când îi povestea despre cele mai minunate fapte, ale unei prietenii adevărate și desinteresate.

Astfel lucra Hans zi de zi în grădina sa. Primăvara, vara și toamna se simțea foarte fericit, dar când venea iarna și numai putea duce fructe și flori pe piață spre vânzare, suferea și el săracul greu din cauza frigului și a foamei și de multeori se întâmpla că trebuia să șadă în pat neavând din ce mușca o singură bucătură, fiindcă n'avea decât numai o pară uscată și o pereche de nuci, tari ca cremenea. Și afară de asta, în decursul iernii era foarte singur, deoarece morarul nu venea niciodată să-l viziteze.

N'are nici un înțeles să-l vizitez, deocamdată, până ce nu se va topi omătul, obișnuia să spună morarul nevastăii sale. Atunci când oamenii au griji multe, trebuie lăsați singuri-singurei: nu e corect să-i deranjăm cu vizite. În fine aceasta este părerea mea încât privește prietenia și sunt convins că am toată dreptatea. Voi aștepta până ce va sosi primăvara și atunci îl voi vizita bucuros, deoarece știu că-mi va umplea coșul cu ghiociei: fapt care-i face și lui o nespuse de mare bucurie.

— Da, tu ai foarte multă bunăvoință, îi răspunse nevasta morarului, dintr'un scaun vechiu de lângă cămin, mai multă considerație nici nu

se poate avea, și nici nu se poate pretinde a avea față de o persoană străină.

Simt o adevărată plăcere, când te aud vorbind despre prietenie. Am convingerea, că nici chiar prețul nostru nu predică mai frumos, deși locuiește într-o casă cu trei etaje și deși poartă pe degetul cel mic, un inel de aur.

— Nu l-am putea oare invita la noi și pe micul Hans? întrebă băiatul cel mai tânăr al morarului?

— Dacă bietului Hans i-ar fi foame, iacă, eu i-aș da bucuros jumătate din supa mea și i-aș arăta și iepurii mei cei albi.

— Idiotule, îi strigă morarul, vezi, la dreptul vorbind eu nici nu-mi dau seama pentru ce te trimitem noi adică-tea încă la școală. Păi, nătântocule n'ai tras de-acolo nici un folos. Dacă s'ar întâmpla ca micul Hans să vină aici și ni-ar vedea focul cald pe vatră și mâncarea bună și vinul roșu, tu nu înțelegi că ar deveni gelos, iar voi nu știți, că gelozia e un lucru grozav, ce poate strica foarte ușor cele mai bune carere? Pentru tot ce e în lumea asta n'aș vrea să mă simt vinovat față de caracterul lui Hans. Ii sunt prietenul său cel mai bun și de aceea voi veghia totdeauna și voi avea grije, ca să nu cadă vre-odată în ispită.

Și afară de asta, dacă Hans ar veni încoace s'ar putea întâmpla ca să ne ceară făină cu împrumut, un fapt pe care din punctul meu de vedere nu l-aș admite bucuros. Făina și prietenia sunt două lucruri cu totul contrare, pe cari nu e voie a le amesteca una cu alta. Sunt două

cuvinte felurite ce însemnează două lucruri felurite! Tot omul trebuie să știe asta.

— Cât de frumos vorbești, zise morărița, umplându-și paharul ei mare, cu bere caldă. Parcă sunt la biserică, tocmai așa m'a cuprins motăiala...

— O mulțime de oameni știu să lucreze bine, dar sunt foarte puțini aceia, cari știu să și vorbească bine. Asta dovedește limpede, că a vorbi e un lucru cu mult mai greu și mai delicat. Morarul privi serios, peste masă la băiatul său cel mai tânăr, care începuse a se sfii atât de puternic, încât își plăcă repede capul în jos, făcându-se roșu și vărsând câteva lacrimi chiar, în ceai. Sărmanul băiat era foarte tânăr și din cauza asta să nu i-o luați tocmai în nume de rău.

— „Acesta e sfârșitul povestirii?” întrebe vidra.

— „O nu”, răspunse sticlelele, „acesta e numai începutul”.

— „Ei bine, d-ta nu ții pas cu lumea”, zise vidra. „Fiecare bun povestitor modern, începe cu sfârșitul, după aceia povestește partea dela început și sfârșete totdeauna cu mijlocul. Iată metoda cea mai nouă. Tot ce v-am spus până acuma să știți că le-am aflat de curând dela un critic care se preumbla pe marginea lacului cu un alt oarecare om tânăr. Tema ce-am amintit-o eu, o desvoltă el până în cele mai neînsemnate amănunte și sunt convinsă, că avea teată dreptatea, deoarece purta ochelari vineți, n'avea pe cap nici un fir de păr și de câteori făcea tinărul o observare cât de mică,

murit organ triva c pe n iati, de rol Ia tue ba ceste e ele cu prin e scris i nr. 3

când a mai un art de imp nu-le-a adevăr vreme noi rom D

pe care chestiue cedul

In titlul articol

trunin nistru nu er și nic nimă, totul influe

„Man dane eții și XIX-le mele expres torilor spus de mu

Ac dane, nale a cugetă cință lând

el îi răs continui mi-este țme de resc s

„B pe celala ceii albi spuse ne să vizite

rărița. Să nu u cel mare

Ast morii cu în jos, c

rarul.

proptit p inima.

ținu iarn ești tu d asta... A fine iată mă simt foarte bir

murit ci voește a trece cu orice preț drept organ al scriitorilor și cu orice preț, împotriva celor scrise de noi negru pe alb, voește pe noi să ne denunțe drept oameni înapoiați, „monocorzi“ care nu ne-am da seamă de rolul scriitorilor în viața națională...

Iată de ce, cu reaua credință care constituie baza metodei sale, când au apărut aceste considerații, le-a ignorat trecând peste ele cu o simplă notă ironică „sistem bocu“ prin care declara că nu înțelege ceea ce s'a scris în aceste două articole („Tribuna“ nr. 3 și 4 1911).

Peste câteva no. și anume în nr. 9 când ziarul mangrist a socotit că publicul a mai uitat cele scrise, din nou revine într-un articol: „Puncte și Virgule“ afirmând tot aceleași păreri ca și noi însă cu un ton de impertinență provocare ca și cum noi nu le-am admite: „Stau și mă gândesc, oare adevărate sunt cuvintele aceste, căci de o vreme încoace pare că o fi tocmai întors la noi românii de sub jugul unguresc“.

După această tentativă de mistificare pe care n'am relevat-o având pe atuncea alte chestiuni de discutat, iată că astăzi procedeul se repetă.

În nr. 19 de ieri al „Tribunii“ sub titlul „Rostul scriitorilor“ găsim un prim articol din care reproducem următoarele:

...Când, deci, azi vară, cu prilejul unei întruniri liberale, a spus (e vorba de Haldane ministru de război al Angliei) cuvintele că dacă nu era Goethe, germanii n'ar fi avut un Bismarck și nici un Moltke, ele au întâlnit înțelegere unanimă, căci cetățenii Londrei au o concepție cu totul deosebită de a noastră în ce privește influența scriitorilor asupra destinului unui popor. „Mania de sistem germanic — a adăugat Haldane — vecinii noștri au moștenit-o dela poezii și filozofii lor dela începutul veacului al XIX-lea și în această constatare, adevărul că formele în cari viața unui popor își caută suprema expresie, se zămislesc etern din cugetarea scriitorilor, se cuprind întreg. Și — după cum am spus — nu e un adevăr nou acesta, el a trecut de mult în patrimoniul popoarelor civilizate.

Admirăm în toată sinceritatea pe acest Haldane, care știe să derive uriașele progrese naționale ale poporului german din fondul etic al cugetării germane și care a înțeles în consecință să înalțe moralul neamului său, nu apelând la instinctele acerbei rivalități dintre en-

glezi și germani, ci stimulându-le conștiința, printr-o înaltă îndrumare de ordin psihologic intim.

Cuvintele aceste ale lui Haldane ni le-a revocat în memorie *primitivitatea concepțiilor noastre curente asupra scriitorilor*, primitivitate pe care ziarul acesta și-a permis s'o sgândărească și care spumegă acum rănită în coloanele autorizate, degenerând în acte de adevărat canibalism intelectual. Dar se va slei odată și puterea de rezistență a primitivismului nostru, ba ni se pare chiar că svăenirile lui își pierd din ce în ce intensitatea, apropiindu-se tot mai mult de agonie.

Am pus sub ochii cititorului textul pentru că după cele spuse până acum să judece singur.

Avem în aceste rânduri o pildă clasică a modului cum organul dubios al mangristului procedeză la falsificarea adevărului.

Este în aceste rânduri prins asupra faptului însuși al mișeliei sale.

Căci ce este această *primitivitate a concepțiilor noastre curente*, decât una din obișnuitele fraze vagi prin care ocolește de obicei discuția dreaptă? De ce nu arată lămurit prin citate această *concepție* curentă spre a o desființa dintr'odată, dar umblă cu șolțicării de acestea.

Pentru că dacă ar cita s'ar vedea că toată emfaza cu care ne pleznește peste cap cu Haldane este o șarlatanie. Căci păreriile lui Haldane privitoare la influența scriitorului asupra sufletului național și noi le admitem. Dar această influență, noi, nu o credem în totdeauna bună. Și noi nu credem iarăș că influența aceasta pe care scriitorii o exercită asupra sufletului este tot același lucru cu politica.

Desigur că Bismarck a sintetizat în fapte necesități ale spiritului german pregătite de întregi generații de scriitori în frunte cu marii clasici ai Germaniei, dar totuși *alta* a fost munca lui Bismarck, cu totul *alta* a lui Goethe.

Când însă organul mangrist ignorând cu recredință, ceea ce am spus noi negru pe alb, se apucă se întoarce cu *impertinență*, de sus, ceea ce noi am recunoscut de mult, spre a ne denunța ca înapoiați și ca dușmani ai scriitorilor, pe care el i-ar apăra,

el îi răspundea cu un „aș“, strânsic... Dar te rog să continui povestea mai departe! Firea morarului mi-e deosebit de simpatică. Și eu am o mulțime de sentimente frumoase și astfel e foarte firesc să simpatism unu cu altul“.

„Bine“, zise sticletele, sărind dintr'un picior pe celalalt. „Indată ce trecu iarna și începură ghiocelii albi să-și desfacă steele lor palide, morarul îi spuse nevestii sale, că are de gând să meargă și să viziteze pe micul Hans.

— Ce inimă nobilă ai tu bărbate, zise morărița. Tu te gândești într'adevăr numai la alții. Să nu uiți să iai cu tine însă... știi tu... și coșul cel mare pentru flori!

Astfel într'o bună zi, legă morarul aripile morii cu un lanț greu de fier și plecă peste deal în jos, cu coșul pe brațul drept.

— Bună dimineața micule Hans, strigă morarul.

— Bună să fie dimineața, răspunse Hans, proptit pe sapă. Apoi începu să rădă cât îl lăsa inima.

— Ei, dragul meu dar cum te-ai simțit cât ținu iarna de lungă, zise morarul.

— O, răspunse Hans, acuma abia văd cât ești tu de bun! Nimeni nu m'a întrebat despre asta... A fost grea, morarule, grea de tot, dar în fine iată că sosi și drăguța primăvară. De astădată mă simt fericit că la toate florile mele, da, le merge foarte bine!

— Noi Hans, să știi că am vorbit adeseori

despre tine, zise morarul, și ne-am întrebat de multe-ori unul pe altul despre sănătatea ta.

— Cât ați fost de buni! spuse Hans. Credeam într'un rând, că mă veți fi uitat cu totul.

— Dar scumpe Hans, tu cum îți poți închipui una ca asta? striga morarul. Prietenia nu se uită niciodată. Aici trebuie căutat secretul vrăjitei prieteniei. Dar eu cred, de ce să n'o spun pe față, că tu Hans, tu nu înțelegei poezia vieții. Pe de altă parte însă văd că ghiocelilor tăi le merge de minune!

— Da, stau foarte bine, adăogă Hans. E norocul meu, că am atâția. Mă gândesc să-i duc mâine dimineața pe piață și să-i vând pe toți fetii primarului, iar cu banii ce-i voi primi, să-mi răscumpăr știi... roaba!

— Să-ți răscumperi roaba? Cum? Ai vândut-o? ai putut face o astfel de prostie?

— Crede-mă, zise Hans, am trebuit s'o vând. Iarna, precum știi, a fost atât de aspră pentru mine și n'aveam un ban să-mi cumpăr o singură bucătică de pâine. Astfel mi-am vândut mai întâi nasturii de argint dela surtucul pentru dumineci, după aceea mi-am vândut pipa aia mare, și la urmă de tot am vândut și roaba. Dar acum o să mi-le răscumpăr iar pe toate!...

Trad. de dr. I. Broșu.

(Sfârșitul în nr. viitor.)

ne întrebăm, oare aceasta nu este o patentă excrocherie intelectuală?

A pune în sarcina cuiva anumite păreri, printr'o simplă frază, că „primitivitatea concepțiilor curente la noi“ spre a-l trage apoi la răspundere, oare aceasta nu este analog cu actul de excrocherie ce comite cutare domn, când își falsifică iscălitura pe o poliță, deobligându-te la scadență a plăți o sumă ce nu este a ta?

Și dacă așa este, iarăș ne întrebăm, până când publicul se va lăsa înșelat?

Voiește acest public adevărul, sau se complăce la spectacolul de continuă violență și întortochiere a adevărului, în care organul dezbinării naționale este într'adevăr maestru și în care numai un suflet cu totul decăzut poate găsi o plăcere?...
* * *

Conferința miniștrilor austriaci. Prim-ministrul austriac contele Stürggh a conferat luni timp mai mult de 4 ore cu ministrul austriac de justiție dr. Hohenburger și cu ministrul austriac de honvezi Georgi asupra propunerilor făcute de contele Khuen cu privire la proiectele militare. Contele Stürggh va confera marți din nou cu contele Khuen.

Răspuns infamilor Șoricului. Primum mătoreea scri-oare dela d. Nicolae A. Popovici, deputat în parlamentul român.

Stimate domnule director
Mi-s'a adus la cunoștință, că ziarul „Tribuna“ din Arad, — ziar pe care nu'l citesc, — s'a ocupat într'unul din numerele sale trecute, și de persoana mea și cu impertinența caracteristică redactorilor ei, face glume de prost gust pe socoteala mea.

Vă rog, d-le director, să binevoiiți a da publicității în ziarul d-voastră, următorul meu răspuns:

Cât privește glumele ce fac acei indivizi pe socoteala mea le opui disprețul meu.

Țin însă să se știe, că aprecierile mele asupra cazului Goga-Vaida sunt adevărate și eu cred, că toți românii cinstiți trebuie să strige împreună cu d. Aurel C. Popovici; la o parte poetul Goga din politică, la o parte cei ce-și vând neamul și conștiința pentru un codru de pâine, jos trădătorii! Aceasta am zis-o și o voi zice ori de câte ori voi avea ocazie să vorbesc de incidentul Goga-Vaida.

Știu d-le director că d. Goga își are spionii săi. Știam că atunci când am apreciat cazul Goga-Vaida erau lângă mine câțiva din acești spioni sau să zic mai modern Spanachezi și Lichendele, am zis cele zise tocmai să fiu auzit și mă bucur că am lovit bine.

Publicul va înțelege că eu escroci ca Bocu și Schiopul, fruntașii redactorilor dela „Tribuna“, unul fost pușcăriaș și altul condamnat pentru falsificări de polițe, un om cinstit nu poate sta de vorbă; și spre a încheia orice polemică cu acești domni și tovarășii lor, voi zice și eu cum a zis mai zilele trecute un mare orator al nostru: „Căinii latră, caravana trece, iar fiarele mugesc.“ Lichendele și Lichendelele pot fi deci la largul lor.

Mulțumindu-vă pentru ospitalitatea ce mi oferiți, Vă rog a primi d-le director stima mea.

Buc. 23 ian. 1912.

Nicolae A. Popovici
dr. în drept, deputat.

Presă vieneză și conferința lui Apponyi. „Gross Österreich“ din Viena spune că intenția lui Apponyi când a venit să țină o conferință la Viena, a fost tratând un subiect în aparență inofensiv să incurce credința că maghiarii sunt cei mai buni oameni din lume și incapabili să persecute naționalitățile. Trebuie să fim însă recunoscători studenților români — spune ziarul — cari au știut să strice contelui Apponyi socoteala de acasă, căci prin manifestația lor au amintit publicului monstruoasă răpire a celor mai elementare drepturi, săvârșită de Apponyi contra naționalităților prin legea școlară.

Contele Apponyi a comptat pe indiferența

vienezilor. Noroc însă că studenții români au vegheat.

Din sursă sigură aflăm că, contele Apponyi nu a fost chemat de către „Societatea pentru cultura poporului” pentru a ține o conferință ci s'a oferit singur și de aceea n'a putut fi reuzat.

De altfel trebuie remarcat că acesta este sistemul contelui Apponyi de a se amesteca pretutindeni, pe de o parte pentru a-și satisface vanitatea de orator poliglot, iar pe de alta pentru a face propagandă maghiară.

Situația în Croația. Ieri, luni, comitetul central al coaliției sârbo-croate a ținut o ședință, și după o discuție intensivă a primit un proiect de rezoluțiune, în care se declară, că coaliția va începe cea mai înverșunată luptă în contra politicii banului Cuvaj, în primul rând pentru faptul, că el a fost numit fără o înțelegere prealabilă cu partidele majorității din Croația, mai departe, pentru că Cuvaj a primit demnitatea de ban cu aceea condiție, că el cu forța va reînființa vechiul partid filo-maghiar, și, fiindcă prin disolvarea saborului și prin persecutarea presei a vătămat cele mai sfinte drepturi ale națiunii croate. Proiectul de rezoluție apelează la toate partidele să stabilească un program electoral comun și în rânduri încheiate să plece în lupta electorală în contra candidaților guvernamentali. În sfârșit proiectul de rezoluție ia atitudine în contra primului-ministru ungar care în ședința camerei a declarat, că saborul croat a fost disolvat pentru că era teamă, că acolo se va aduce o hotărâre, care putea să primejduiască legătura Croației cu Ungaria. Coaliția sârbo-croată neagă, că ar fi urmărit un astfel de scop.

Ziarele din Zagreb comentează foarte mult chestia memorandumului partidului autonom croat. Presa opoziționistă, atât cea coaliționistă, cât și cea a partidului autonom, au luat o atitudine hotărâtă pe lângă memorandum, aprobând în toate privințele atitudinea lui. E de observat, că presa coaliției, care din momentul când coaliția stăruiește pentru desfacerea de către Ungaria, s'a apropiat foarte mult de punctul de vedere al partidului autonom, — afirmă, că în baza pactului pretențiunile memorandumului sunt justificabile. Presa aceasta invoacă totodată și articolul 65 al pactului precum și diploma de încoronare din 1867, din care explică apoi planul de încorporare al Dalmației, Bosniei și Herțegovinei către Croația. „Croația — spun ziarele — totdeauna a găsit calea spre tron și aceasta ea o va găsi și în viitor”.

Negocierile contelui Khuen în Viena. Ziua a doua a pertractărilor din Viena a fost pentru contele Khuen mai grea. A conferat înainte de amiază cu prim-ministrul austriac contele Stürggh timp de trei ore și jumătate. După amiază a avut o consfătuire cu ministrul ungar de honvezi Hazai. Seara la 5 ore și jumătate s'a dus în ministerul comun de război, unde a conferat cu ministrul Aufferberg timp de două ore. Aceasta conferință se va continua.

Rezultatul de până acum nu se poate ști cu siguranță, pentru că formulări precise încă nu s'au făcut. Prim-ministrul Khuen însă a putut ajunge în clar deja acum, cari dintre pretenșiunile opoziției vor fi primite în Viena și cari sunt imposibile de împlinit.

Impresia zilei a doua este, că concesiuni numai într'atâta se vor face, întrucât nu vor atinge caracterul comun și organizația plănuită a armatei, și dreptul coroanei nu se va restrânge. În chestiile politice se va ajunge mai ușor la o înțelegere. Cu privire la judecătorile militare vor fi greutăți. Pretensiunile cu privire la chestia stindardelor și emblemelor vor fi lăsate pe mai târziu și nicidecum pertractate acum în legătură cu proiectele militare. Pe ziua de marți program hotărât contele Khuen încă nu are. La caz de va sfârși conferările se va duce din nou în audiență la împăratul. Pertractările decurg de altcum foarte încet și posibil că parlamentul maghiar nu se va conchiama până sâmbătă sau luni.

Până acum n'a obvenit nimic, ce ar fi nimicit speranța de a se ajunge la o înțelegere și de a se încheia pacea parlamentară cu opoziția în Ungaria.

Cuvinte sincere

din „Gazeta Transilvaniei”

Nepătat ni-s'a predat steagul și vom păstra cu propria noastră viață curățenia acestui organ de publicitate.

Credința veche: *apărarea partidului nostru național*, în care se concentrează întreaga viața neamului românesc, e o dogmă pentru noi, la care niciodată nu vom renunța. Tot prisosul nostru de energie îl vom îndrepta împotriva acelor, cari conștient sau inconștient încearcă să sfarme această cetate, căci neclintită ni-i convingerea, că neamul românesc din Transilvania și Ungaria numai până atunci va putea viețui pe aceste plaiuri, până când la căpătâiul lui va veghia partidul național.

Cinstea, pe care și-a păstrat-o cu o rară consecvență „Gazeta Transilvaniei” în decursul celor 75 de ani de când există, nesfârșitul tribut de sânge, pe care l-a depus pe altarul luptelor noastre, ne dă dreptul, un drept nediscutat de a chema la ordine pe toți aceia, cari cu voie sau fără voie, în bună credință sau îndemnați de pornirea sălbatică de a distruge — atacă partidul nostru național.

Acel român, care atacă acest partid și tinde la distrugerea lui *e trădător de neam*, iar acel strein, care nu vrea să recunoască existența de drept a acestui partid, *e cel mai înverșunat dușman al neamului românesc* și în potriiva acestui vrășmaș datori suntem să luptăm până la ultima picătură de sânge.

Trădător de neam e vicarul dela Oradea-Mare și toți sinistrii lui tovarăși, vrășmaș înverșunat al neamului românesc e Tisza și toți cei cari îi țin isonul.

Trădătoare de neam e „Tribuna”, care deatâta vreme cu o rară consecvență și cu deplină conștientă atacă *Comitetul național, organul prin care viază partidul nostru național*, fără care organ nu poate exista un partid și fără care partid nu poate exista un neam oprimat, cum e neamul nostru.

Constatăm, că „Tribuna” privită din acest normal punct de vedere *e tot atât de dușmană intereselor noastre românești, pe cât de dușman e guvernul statului ungar acelor interese.*

Constatăm, că atacul „Tribunei” împotriva comitetului și deci împotriva partidului național e egal cu atentatul îndreptat împotriva aceuia de fostul ministru maghiar Hieronymi.

Constatăm, că dacă atentatul lui Hieronymi n'a putut ucide ființa neamului românesc, atentatul „Tribunei” ca venit din partea unui frate, are și puțința ca să distrugă ființa nenorocitului nostru neam și deci atentatul ei *e de mii de ori mai criminal decât atentatul ministrului maghiar.*

În consecință noi, cari în ființa acestui organ ne găsim chezașia unei cinste ireproșabile, **protestăm** împotriva acțiunii distrugătoare a „Tribunei”, protestăm împotriva pornirilor **trădătoare** ale acestui ziar.

În calitate de slujitori și propovăduitori credincioși de principii nu ne putem suprima îndreptățița noastră revoltă, când vedem că pe tărâmul presei noastre sunt sumuțați indivizi, cari nu știu, nu pot și

nu vreau să-și suprimă pornirile lor brutale de egoiste și criminale...

Conștii de faptul, că presa noastră trebuie să fie steagul sfânt, sub care datori suntem să ne înșiruim cu toții pentru a purta îndârjita luptă cu adversarul comun — nu putem răbda ca indivizi clandestini să arunce cu noroi în acest steag...

Aderenți ai adevărului, că gazetarii noștri trebuie să fie ostașii idealști și sentimentele neadormite, cari paznici să stea la căpătâiul neamului — cerem ca *Sain Yustii* cu gură de sânge să fie aruncați afară din cetatea presei noastre ca niștre trădători netrebnci. Cerem ca *Sever Bocu*, care a dovedit deajuns, că *nu intrunește capitalul de virtuți necesar unui gazetar român din Ungaria* și care a coborât într'un mod atât de temerar nivelul presei noastre, care are îndrăsneala să declare în ziar, că a înzultat pe oamenii cinstiți pe stradă — să fie delaturat din sânul presei noastre, iar dacă cei chemați cred, că trebuie să mai existe un sindicat al ziaristilor români din Ungaria, cerem ca pe d. Bocu să-l arunce din scaunul de vicepreședinte, căci altcum iată noi ziaristii, cari cinstim partidul nostru național și susținem comitetul acestui partid — ne vom considera ca neapartinători aceluia sindicat.

Cerem mai departe, ca „Tribuna”, care adăpostește la sânul său pe atâția naufragiați ai altor cariere și pe atâtea existențe dubioase, cari sunt în total lipsite de experiența vieții politice și cari multe dintre ele sunt certe cu codul riguros al moralei, — să nu se mai numească *ziarul tinerimii, ziarul premenitor de moravuri*, căci tinerimea bună care și-a făcut educația în templul adevăratei morale, nici odată nu va călca pe urmele unor indivizi, cari n'au stat, nu stau și nu vor în sta nici când, în slujba principiilor și cari numai de dragul conservării proprii au părăsit drumul ce ducea de drept în brațele guvernului maghiar și s'au instituit de vestitori ai unui curent de „primenire”.

Primenire? Delaturarea actualului comitet național și în locul lui?... Bocu, Scheopu și ceilalți tovarăși? Inchipuți-vă un astfel de comitet național!!!

Dar în acest punct nu mai stăruim de loc. Ese prea mult în relief ridiculul, și în cadrele unui articol serios nu ne putem ocupa cu el.

Constatăm însă, că acești oameni, cari pretind ca comitetul nostru național, o mână de oameni cari și ei trebuie să lupte ca atâți muncitori pentru codrul de pâne — să fie în tot locul, pretutindenea — au cutezat să dea foc templului solidarității și disciplinei noastre de partid numai și numai, ca să-și satisfacă pornirea lor firească: patima de a distruge și de a deveni astfel nemuritori. Atentatul acestor urmași a lui Catilina ne-a adus astăzi acolo, unde se pare, că nu mai poate fi reculegere. Căci dacă de pildă în zilele acestea sau cele ce vin, s'ar disolva parlamentul și s'ar ordona alegeri nouă — nu cred, că noi românii am mai putea alege vr'un deputat, întâta au distrus tribuniștii legătura dintre popor și conducătorii săi naturali. Ei au reușit, ca în scurtă vreme să inabuse evoluțiunea noastră

națională-politică mai mult decât guvernul maghiar în zeci de ani. În fața evenimentelor mari ce vin, noi stăm ca o cetate demolată și de loc nu trebuie să ne mire, dacă de pildă un Francisc Ferdinand va trece cu vederea pe „meine braven Romänen” pentru a face politică de stat și mai departe cu maghiarii și — cu croații. Da și croații, cari sunt abia 2 milioane de oameni, dar cari viează ca popor în lumea unei singure credințe: angajarea tuturor forțelor la susținerea neștirbită a prestigiului național.

Tribuniștii au încetățenit în viața noastră publică lumea frazelor în locul ideilor. N'au adus nimic nou, ci doar un metod isteț de a manua cu deplină înțelegere *patina și pofta de a distruge*, calități pe care le-a avut și omul preistoric. Căci doar nu poate fi noutate faptul, că comitetul național ar fi vina, că neamul românesc stă politicește atât de rău? Sunt doar neamuri a căror conducători au luptat și luptă cu deosebită stăruință întru ridicarea acelor și totuși dacă aceste neamuri sunt politicește oprimate — stând deci sub terorismul unui sistem dușman lor, nu pot să se ridice din situația lor mizeră. Că noi românii suntem săraci, că suntem eschiși dela toate beneficiile de stat, la aceasta nu comitetul nostru național e de vină (e și ridiculă o astfel de afirmație!) ci sistemul îndușmănit cu orice tendință a noastră de evoluțiune culturală-națională. E deci deadreptul o crimă să arunci vina decadenței poporului nostru asupra comitetului național. Și cel ce o face aceasta, trebuie să credem, că între acest individ și între dușmanii noștri naturali există o conspirație, o conștiință înfrățire de arme pentru realizarea unei ținte unitare, dar străine de neamul nostru: *distrușterea acestui neam*.

Dar ne oprim deocamdată aici.

Iubirea noastră de neam, stima față de tradițiunile curate ale acestei gazete și înțelegerea profundă a datorinței ce trebuie s'o avem față de partidul nostru național, ne-a îndemnat să ne spunem câteva cuvinte sincere.

N'am făcut-o din ură, n'am făcut-o din vre-o pornire de răzbunare și n'am făcut-o îndemnați de vre-o condescendență sau de preocupățiuni față de anumite persoane, ci am făcut-o îndemnați numai de motivul bine înțeles, că un ziar ca „Gazeta Transilvaniei” chemat e să-și spună independent și deschis cuvântul, ori de câte ori cere interesul public al neamului românesc.

Precum am afirmat-o în repetite rânduri, „Gazeta Transilvaniei” e proprietatea unui consorțiu și nu a unui singur om, cum afirmase Reptila dela Arad, *ca pentru a mișora și a paraliza orice osândă ce i-ar veni din partea ziarului*, care are la activul său o experiență politică de 75 de ani, toți viețuți pe câmpul de luptă cu cinste și cu devotament.

E deci, acest organ independent de orice preocupări personale și liber de orice prejudecăți — *în măsură mai mare decât oricare altul*, de a spune un cuvânt sincer — și cinstit și de a aduce o judecată dreaptă.

„Gazeta Transilvaniei”, nr. 18
din 24 ian. n. 1912.

Demisiunea cabinetului din Bavaria. Din München se telegrafiază: luni seara întreg cabinetul și-a înaintat dimisia principelui regent.

Cabinetului i-a lipsit de mult homogenitatea. Centrul și cercurile conservative face imputări guvernului, că n'a luptat cu destulă energie contra social-democrației. Centrul suspiciunează pe miniștrii Pfaff și Trauendorfer că ar fi lucrat în ascuns în favorul social-democraților. Asemenea președintele consiliului de miniștri contele Podewil este foarte rău văzut de centru și conservativi. Formarea noului cabinet se crede că va fi încredințat din nou contele Podewil.

Alegerile în Bavaria. Luni s'a ținut alegerile în Bavaria pentru dieta țării și s'au sfârșit cu un dezastru pentru clericali și cu o învingere a social-democraților.

Rezultatul este următorul:

Centru: 87 (perd 13, câștigă 2), conservativii și agrarii: 7 (perd 12 câștigă 2), liberalii: 35 (perd 2, câștigă 13), social-democrații: 30 (nici o pierdere, câștigă 9), liga economiștilor bavarezi 4 (perd 2, câștigă 3).

China republică. Edictul, prin care Juansikai este încredințat să pregătească constituirea republicii nu se va publica până când negocierile în Sud nu se vor sfârși. Juansikai încearcă, ca guvernul din Nanking să-l investeze pe el cu dreptul conducerei până când curentul național nu va denumi un guvern permanent și va da constituția. Este dubiu ca guvernul republican să se învoiască la aceasta, mai de grabă vor fi paralele două guverne provisorice. Mulți dintre priinții imperiali părăsesc orașul Peking.

Vice regele Tshaoerhsuen este decis să recunoască republica. Tshangtshunlin, care are sub el o trupă de 12,000 combatanți nu se poate împăca cu republica. Republica nu va lua nici forma republicii franceze nici a celei engleze, ci va fi o republică curat chinezească. Impăratul va avea toate onorurile, cari se cuvin unui fiu al cerului și toate privilegiile celui mai înalt preot, va fi un fel de Dalai-Lama, dar abziece la puterea lumească. Dreptul de a dona titlurile îl va avea și pe mai departe. Republica se va proclama din partea dinastiei, îndată ce vor fi adunate destule trupe credincioase în Peking.

Gazetele din Peking aduc știrea despre constituirea unui guvern, în care Juansikai va fi președinte, Liuanlung, generalul rebelilor în Nanking, vicepreședinte, Vutmfgang ministru de justiție și și Huang-Shing, conducătorul statului major. Sunjatsen s'a obligat să abziece în favorul lui Juansikai.

Apropierea austro-rusă. Relativ la informațiunile publicate de ziarul „Berliner Tageblatt”, după cari arhiducele Francisc Ferdinand s'ar fi exprimat, în convorbirile sale cu diferite personalități politice în favoarea unei apropieri între Austro-Ungaria și Rusia, corespondentul din Petersburg al ziarului „Temps” telegrafiază următoarele:

„Aflu din cercuri politice că știrea în chestie a fost primită aci în mod favorabil. Dacă Austro-Ungaria și-ar exprima dorința unei apropieri de Rusia și ar declara în mod lămurit ce înțelege prin apropiere, Rusia nu ar refuza să intre în discuția acestei chestiuni, dacă aceasta ar putea duce la un acord între ambele puteri. Intre Austro-Ungaria și Rusia nu există în momentul de față nici un motiv însemnat de neînțelegere”.

Conflict între China și Japonia? Ziarul „Utro Rossi” din Petersburg anunță că ministrul plenipotențiar chinez la Tokio a primit însărcinarea de a cere guvernului japonez restituirea pașapoartelor sale. Aceasta pentru că guvernul japonez a respins în mod brusc protestul plenipotențiarului chinez împotriva trimerii de trupe japoneze în Mandciuria de sud.

Situația în Creta. Din Canea se anunță că în momentul acesta domnește o situațiune anarhică în toate părțile țării. Bande armate cutreeră interiorul insulei asasinând și jefuind.

Președintele comitetului executiv revoluționar, Michelidakis, a înscenat mișcarea revoluționară în scopul de a provoca puterile protectoare la o intervenție.

Din Constantinopol se comunică: Știrile din Creta cu privire la transformarea comitetului executiv în comitet revoluționar au produs aci o vie emoție. Se speră că puterile protectoare vor împiedica pe cretani să-și aducă la îndeplinire planul de a trimite în martie deputați în Camera elenă.

Produce însă o mare agitație rezoluția luată de a se sili funcționarii musulmani să facă jurământul în numele regelui Greciei și a se ridica pavilionul grec pe toate edificiile publice. Poarta plănuește să atragă atenția puterilor protectoare asupra noii stări de lucruri.

Beduinul în ultima fază Secătura entuziaștă

Noi am spus-o mai de multe-ori că Șoricul nostru național român din București e între toți primenitorii, cel mai izbit de intrasigență.

Fie că a dat d. Bocu cuvântul de ordine ca beduinul să-și facă cu totul de cap, fie că i-a arătat călușul, ursulețul nostru ține să fie recalitrant și ori să răsucește prea avan, ori nu tace de loc... Dacă n'o putea mai mult, totuși se mulțumește să se strămbe o lecută trecătorilor... Așa, spre pildă, în chestia cu vizita d-lui Goga la Kristóffy, deși „Tribuna”, la dorința d-lui C. Stere, și-a luat angajamentul de a nu mai sufla nici o vorbă, javra națională din București trebuie să-și mai arate din vreme în vreme colții.

Totuși, noi cari știm, cât am avut să gemem (vorbă rămasă dela d. Bocu de când cu plata datorțiilor) până l-am mai domesticit pe beduin, nu facem caz dacă, din vreme în vreme, încearcă să se mai ia de piept cu d. Vaida...

Li îngăduim; cu toate că el adeseori face prostiile cu gând viclean, ca prin ele să strecoare câte-o infamie, ori să scape din încurcatură prin tangentă ca d. Bocu. Ce-și zice Beduinul răsând în pumni: lumea ride de neghiobie și nu simte că am tras-o pe sfoară.

Dar asta nu însemnează că la acest al II-lea Vernescu prostia a încetat să mai lucreze independent.

Dimpotrivă, ni se oferă acum un exemplu de o rară gravitate pentru starea prezentă a pacientului, un exemplu care îl sustrage pe beduin din raza cercetărilor noastre — și va avea darul, totodată, să slăbească în sufletele noastre speranța de a putea da odată un diagnostic adevărat maladiei prințului de Bavaria.

După ce publicul a început a primi cu răceală laudele repetate în fiecare număr al „Tribunei” că părinții beduinului n'au fost fruntași dintâi, că Șoricul însuș nu e din Arpătac, după ce tiparele lui obișnuite „Valerica dela Iurda” și „fruntaș dintâi” au început să facă rău cetitorului, după ce apoi în chestia Goga-Kristóffy nu-și mai putea îngădui decât un mărăit imperceptibil, beduinul trebuia totuși să se răsucească, să se răpeadă asupra cuiva; fiindcă jocul de table la Kübler și preocupările poetice l-au împiedecat întotdeauna de a da „Tribunei” adevărate scrisori din București, prin cari să se informeze publicul dela noi asupra lucrurilor din România.

Și atunci beduinul — lucru ne mai vă-

zut! — s'a aruncat asupra propriei sale persoane.

Deocamdată nu știm ce să credem. Nu ne putem da seama care ar fi secretul acestei întorsături neașteptate. Dar o afirmăm: s'a întâmplat și acest fenomen extraordinar ca beduinul să devie agresiv cu sine însuși.

E probabil că Șoricu vrea să mai înalțe moralul vicepreședintelui și secretarului sindicatului, terfelindu-se pe sine și numindu-se, fără șovăire, „secătura”.

Această gravă nesocotire a demnității personale la beduin n'o poate explica decât nenorocita viață de bohem între șvarțuri și tabele la Kübler. Totuși nefiind tocmai încântat de atributul simplu de secătură, mai adaugă: „entuziastă” — și încearcă apoi astfel să definească pe secătură entuziastă, făcând abuzie la toate pozele și toanele lui de beduin desperat și pișicher: „După gest și vorbă și s'ar părea că tipul (secătura entuziastă N. R.) este gata să facă jertfe enorme pentru triumful ideii pentru care pledează”. Apoi gândit de vanitatea lui bolnăvicioasă de beduin romantic, mai adaugă: „ziarele vorbesc despre el ca despre un fanatic”. „Secătura entuziastă” — adaugă cu emfază șoricul nostru ofelit în lupte — „înfruntă, la un moment dat, chiar și loviturile nemiloase din partea adversarilor”.

Apoi căutând să se mângâie că nu e el singura secătură de pe glob, șoricul nostru național adaugă: „Secături entuziaste găsești în tot locul”.

Și în sfârșit beduinul dă fără incunjur cea mai precisă definiție a secături entuziaste:

„De câteori v-zi un individ făcând gălăgie mare, bătându-și piptul în numele unei idei, jurându-se că-i gata să moară, să știi că ai de a face cu secătura entuziastă”.

In felul acesta știe beduinul însăbătăcit în lupte naționale să se terfelască pe sine, atunci când e vorba de o idee, când e să ridice moralul colegilor săi loviți de întrebări răutăcioase și de sentințe judecătorești.

Astfel știe beduinul să lupte pentru leafă lui — și să nu credeți că el nu va merge până la sfârșit luptând până la ultima... picătură pe care o va putea da „Tribuna” colaboratorilor săi.

Deci beduinul nostru național va fi unul din cei ce vor participa la prohodul „Tribunei”.

Fîndcă, după părerea lui, gazetarul n'are morală — și nu săvârșește un păcat împotriva sa și a oamenilor scriind pentru parale, ori-unde și ori-ce.

De altfel cetitorii noștri știu că șoricul nostru național român mai de multe-ori a protestat, cu cea din urmă indignare, împotriva faptului că la întemeierea „Românului” au fost chemați zariști din România, străini de viața noastră publică și n'a fost chemat el, beduinul, cu 800 coroane pe lună.

Dar se vede că nu-i e destul că se numește secătură entuziastă și că se definește pe sine astfel ca să-i corespundă acest epitet, dar, poate fiind că-i e drag numele de Șoricu, ori ca să ne sfideze, iscălește articolul, în care își face apologia, cu inițiala „ș”, pe lângă „corespondent”.

Cuțuți în Nr. 18 al „Tribunei”.

Încă două manifestări ca cea din Nr. 18 al „Tribunei” — și l-am pierdut pe beduin. Se duce...

Șoarec.

Se face lumină

Presă din România, care până în timpul din urmă a avut o atitudine rezervată față de lupta care se poartă la noi împotriva pamphletului local, păsește acum hotărâtă împotriva păcatului.

În majoritatea ei reproduce dosarul afacerii Goga-Kristoffy. Între ziarele bucu-reștene, „Universul”, ziarul cu desăvârșire străin de orice legături cu politica, ziarul cel mai imparțial și cel mai citit, păsește cu hotărâre îndeosebi în chestia atacului de stradă, a singurului mijloc de luptă ce-a mai rămas „valorilor” Tribunei.

În afacerea Goga-Kristoffy nu reproducem nimic, pentru că ținem să rămănem credincioși cuvântului dat.

Sub titlul, *Acuzările contra d-lor Sever Bocu și Iosif Sceopul*, „Universul” scrie:

Acuzările contra d-lor Sever Bocu și Iosif Sceopul.

Ziarul „Românul” din Arad, organul autorizat al comitetului național, menținând toate gravele acuzațiuni contra redactorilor dela „Tribuna” Sever Bocu și Iosif Sceopul publică un articol prin care cere opiniei publice românești să nu mai tolereze în capul unui ziar pe acești escroci cari au compromis și compromis încă în așa mare grad cauza națională.

„Românul” declară în acest nou articol de acuzare, intitulat „Bandiții publicisticii noastre următoarele:

„Scotim că trecutul politic ca și viața privată a unor oameni, joacă rol când e vorba de răspundere în actele lor politice prezente — dar cu atât mai vădit, când ei se dau drept „valori” și încearcă primenirea vieții noastre publice prin ei și celelalte „valori” din jurul lor ori dedesubtul „Tribunei”.

Articolul se încheie astfel:

Noi, însă, declarăm că hotărâți să curățim, odată pentru totdeauna și cu orice preț, viața noastră publică, suntem gata la orice!

0 nouă agresiune contra d-lui Vasile Goldiș, directorul „Românului”.

Arad, 21. — Redactorii dela „Tribuna” Sever Bocu și Iosif Sceopul, în potrița cărora „Românul” a ridicat grave acuzațiuni de ordin politic și mai ales de ordin personal, au încercat o nouă agresiune în potrița d-lui Vasile-Goldiș, directorul „Românului”.

Eri la ameazi când d. Goldiș eșind dela consistor, al cărui secretar este, se ducea acasă, în dreptul cafenelei „Vas”, Sever Bocu și Iosif Sceopul, înarmați cu revolvere, au oprit în stradă pe d. Vasile Goldiș și au început să-l insulte. D. Goldiș păstrându-și sângele rece a voit să-și continue drumul. Intervenind câți-va amici ai d-lui Goldiș, cari din întâmplare treceau pe strada Deák-Frencz d. Goldiș a fost ferit de agresiunea lui Bocu și Sceopul.

Această nouă agresiune a acestor redactori a produs în societatea arădană o indignare mare.

Ziarul „Românul” exprimându-și indignarea în fața acestor noi încercări de a insulta pe d. Goldiș spune că această agresiune este o nouă dovadă că acuzațiunile contra ziaristilor Bocu și Sceopul sunt întemeiate pe adevăr. Numitul ziar spune că dacă nu este adevărat că Sever Bocu și Iosif Sceopul au comis faptele infamante ce li-se impută, atunci acești redactori ai „Tribunei” ar ști să se desvinovătească și n'ar recurge la mijloace desperate.

D. Goldiș a declarat că nu va cere satisfacție cavaleră-că dela d-nii Bocu și Sceopul căci nu-i consideră demni de aceasta pe un fost pușcăriș (Sceopul) ci pe un condamnat pentru falsificări de polițe (Bocu).

D. Goldiș se va mărgini să facă plângere la parchet.

Fratele d-lui O. Goga luând parte la agresiunea contra d-lui V. Goldiș.

Arad, 21. — La agresiunea contra domnului Vasile Goldiș, directorul „Românului”, a luat

parte¹⁾ și d. Eugen Goga, corector²⁾ la „Tribuna”, fratele poetului Oct. Goga.

D. Eugen Goga a însoțit pe d. Sceopul în rândul trecut și a insultat și el pe d. Goldiș. Eri dr. Cornel Iancu, avocatul d-lui Goldiș, a făcut plângerea la parchet contra agresorilor săi.

Faptul că fratele d-lui Octavian Goga a luat parte la agresiunile contra d-lui Goldiș se comentează aici în mod nefavorabil pentru cauza d-lui Goga.

Acuzările „Românului” contra d-lor Sever Bocu și Iosif Sceopul.

Arad, 24. — Ziarul „Românul” menținându-și acuzațiunile în potrița redactorilor dela „Tribuna” Sever Bocu și Iosif Sceopul constată că nici unul din acești domni nu au putut să spulbere gravele înviniri ce li s'au adus.

Astfel, serie numitul ziar, rămâne stabilit că Sever Bocu a fost destituit din postul de contabil la banca „Lipovana” pentru incorectitudine și că a escrocat numeroși cunoscuți ai săi. Cât despre Iosif Sceopul însuși a recunoscut în „Tribuna” că a stat 1 an și 3 luni în închisoarea din München pentru falsificări de cambii și escrocherie.

Totdeauna „Românul” își cere scuze că a fost nevoit să umple coloanele sale cu chestiuni așa de urite. Spune însă că era necesar să se facă aceasta spre a se demasca niște existențe catilinare cari au îndrăznit să joace roluri de moralizatori în viața publică a românilor din Ungaria.

Din Turda

În 9 ianuarie a. e., a treia zi de crăciun a avut loc în Turda concertul dat de comitetul filial al „Societății pentru fond de teatru român” cu concursul teologilor din Blaj în favorul fondului comitetului filial.

Grentățile împreunate cu timpul de iarnă au stârnit la aranjeri un fel de neîncredere în privința sprijinului așteptat dela public.

Însă timpul frumos din ziua fixată și sosirea oaspeților din împrejurime în decursul zilei, au împriștiat nedumeririle. Așa în cât după sosirea teologilor din Blaj, oaspeții plăcuți ai societății noastre din Turda, toți eram veseli, presimțind un succes.

Nu ne-am înșelat.

În seara concertului sala dela hotelul „Elisabeta” prezenta un aspect încântător.

Cununa frumoasă de oaspeți din loc și din împrejurime, tot ce avem mai ales în ținutul nostru, aștepta cu un aer solemn începerea concertului.

Programul concertului a fost:

1. Marșul „Patruaniților” de I. Bacău, orchestra. — 2. „Două colinde” de Vidu, cor. — 3. „Rozmarinul” (horă) Margaritescu, orchestra. — 4. „Ștefan Domnu cel mare” și „Soacra” de Vidu, cor. — 5. „Cântec” (serenadă) de I. Bacău, cor. — 6. „Lăcrimi și suspine” horă, aranjată de I. Bacău, orchestra. — 7. „Reîntoarcerea acasă” de I. Mureșan, cor. — 8. „Dorul” aranjată de I. Bacău, cor cu solo extern. — 9. „Justi” marș, de I. Bacău, orchestra.

La început orchestra teologilor a predat afară de program „Imnul asociațiunii”. Nici că se putea o introducere mai potrivită. Căci acest imn cu acordurile-i dulci, ce transpiră liniște și demnitate, ne transpune pe tărîmul senin al culturii. Întreg concertul a păstrat acest timbru ideal.

Era o plăcere nespusă a asculta pe tinerii teologi, cam execută rând pe rând atât în cor cât și în orchestră programul concertului în mod natural, liniștit și cu o rară precizie. Se vedea, că ne stă înainte o trupă de tineri talentați, singurcicioși, bine disciplinați și cu dibăcie conduși. Dirigentul, d-nul I. Bacău, a trebuit să impună prin seriozitatea, ușurința și discrețiunea conducerii.

Publicul a rămas încântat de programul întreg unitar predat.

Au mai plăcut „Soacra” de Vidu și „Reîntoarcerea acasă” de I. Mureșanu, această manifestare puternică a genialului compozitor.

Încă auditorul a apreciat mult și talentul de compozitor a d-lui Bacău, ce s'a relevat în compozițiile sale.

A avut efect mare serenada „Cântec” cu ac-

¹⁾ Numai ca martor. N. R.

²⁾ E redactor N. R.

Litere — Arte — Științe

O carte nouă de d. Iorga

— Dare de seamă și apel ca s'o cetească tot românul de carte. —

O carte nouă de d. Iorga! Cine ar putea să spună a căta? O picătură nouă în marea de muncă a acestui Ercul al cărturarilor români.

E de valoare tot ce publică d. Iorga. Dar nu tot ce scrie, este de aceeași însemnătate — ca să zic — pedagogică națională. O parte mare, poate cea mai mare, a muncii sale, este pur științifică. Mulțimea cea mare a cetitorilor dornici de carte, nu o poate gusta, căci nu are pregătirea de a o înțelege, nici interesul de a o aprofunda. Roadele acestei munci mulțimea le va culege numai mai târziu.

Cartea cea mai nouă a d-lui Iorga nu este destinată pentru lumea s rântă a învățaților. Ea s'a scris pentru mulțimea intelectualilor noștri de toate gradele și vârstele, pentru că cetindu-o să desvolte și întărească conștiința și mândria națională, care — orice s'ar zice — își are rădăcinile sale cele mai puternice în trecutul neamului, în cunoașterea și iubirea acestui trecut. — Este o carte de educație națională!

„*Scrisori Domnești*“ este titlul cărții, în care d. Iorga a adunat 85 de scrisori originale de ale Voievozilor români după timpuri și le publică cu note scurte explicative, dându-ni-le pe toate în text românesc. Prima scrisoare este alui Alexandru (Aldea) Voievod din anul 1435, iar ultimele sunt dela Vodă Cuza.

N'am avut niciodată senzația, mai sugestivă a vremurilor trecute cu toată truda lor cumplită pentru a păstre viața neamului, — decât cînd aceste scrisori domnești. Parcă treci prin galeria de portrete a domnitorilor după vremuri și ea prin minune, portretele rînd pe rînd înviează, se desprind din privazuri — întrupați aievea — și rînd pe rînd încep să glăsuiească în graul lor lupte și cuminte, destăinînd zburcămări, dureri, suferințe, patimi, glorii și stăruințe — mai ales stăruințe — din a căror înlanțuire s'a țesut istoria unui neam și s'a durat temelii zilelor noastre de azi și nădejdea celor de mîne.

Fiindcă aș dori ca această carte să se cetească de cătră toți Români cărțurari dela noi, reproduc — de gust — două din aceste venerabile scrisori domnești publicate de d. Iorga, — constituind o parte din marea sa operă de creștere națională.

La 10 ianuarie 1475 a dat Ștefan-cel-Mare al Moldovii lupta cumplită dela Podul Înalt (din sus de Văslui), în care a sfărâmat și risipit oștirea de 120,000 turci ai lui pașa Soliman, generalul Sultanului Mohamed II.

Cu 15 zile după această strălucită izbândă gloriosul domu trimite o epistolă circulară cătră domni creștini din apus, anunțându-le faptul „scurt, energic și cu un laconism antic“.

Iată *scrisoarea lui Ștefan* (în traducerea d-lui Iorga):

Preca strălucirilor, prea marilor și nobililor domni în toată creștinătatea, unde se va arăta ori auzi această scrisoare!

Io Ștefan Vodă, din mila lui D-zeu Domn al Țării Moldovei, plecata noastră închinăciune și bunăvoință!

Dumneavoastră știți bine, cum prea-crudul și necredinciosul Împărat turcesc de multă vreme este un stricător al Creștinătății și zi de zi se gîndește cum ar putea supune și nimici toată Creștinătatea. Deci îți fac știut Domniei Tale, că de Bobotează acum în urmă a trimes Împăratul turcesc oaste neșpus de mare a Turcilor, 120,000 de oameni la număr, și cu acia avea ca fruntași pe cei mai a-

proape, mai mari și mai iubiți oameni ai lui: pe Soliman, pașa și beglerbeg, cu toată curtea acelu Împărat și cu toți spahii din Rumelia și cu Domnul din Țara Românească, cu toată puterea lui. Și Isa-beg, Ali-beg, Schender-beg, Daud-beg, Iacob-beg, begul de Vucitru, begul din Sofia, Piri-beg, Junus, Isac-Pașa și toți hânsarii lor, cari toți sunt atotputernici și au fost Voievozi acelei oștiri. Când am văzut noi așa o oaste mare, ne-am ridicat vitejește, cu trupul nostru și cu armele noastre, și le-am stat împotriva și, cu ajutorul lui D-zeu celui atotputernic, am învins strășnic pe acei dușmani ai noștri și ai Creștinătății întregi și i-am sfărâmat și i-am călcat în picioare... Suceava, Ianuarie 25.

Petru Rareș (fiul natural al lui Ștefan cel mare) care cucerise o parte din Ardeal și avea de furcă cu cetățile puternice săsești: Brașovul și Bistrița, răpede din drumul său de cucerire (1529) următoarea scrisoare cătră cetățenii din Bistrița Sașilor:

*Petru Voievod, cu mila lui Dumnezeu domn al țării Moldovei. — Dumneavoastră credincioșii noștri în adevăr iubiți! *)*

Am auzit că prin răutatea și răscoala voastră iarăși v'ați ridicat coarnele și nu voiți să vă supuneți nouă și vă împotriviți Măriei Sale Craiului, și nu lăsați să intre în cetatea voastră părcălabii noștri pe cari i-am orânduit. Și să știți deci voi, Bistrițenilor, că vom porni asupra voastră cu putere de răboiu gătită și mare, și pe toți, cu copiii, dela cel mai mare la cel mai mic, pe unii îi vom trece prin fier și foc, și în patru părți vă vom tăia și vă vom pedepsi. Pentrucă întâiu mi-ați arătat credință și apoi necredință. Și dacă vreți să vă deslegați de mîna noastră, îndată ce veți vedea scrisorile noastre, să și primiți pe părcălabii noștri în cetatea voastră și în mijlocul vostru. Și să nu faceți altfel, și apoi, de vă va spune ceva Grigore, omul nostru, în numele nostru, să-l credeți. — Neamțu, la săptămîna după adormirea Maicei Domnului, anul 1529.

Dumnealor judelei și juraților Bistriței, credincioșii noștri iubiți.

N. Iorga: „*Scrisori Domnești*“, a apărut în editura tipografiei „Neamul Românesc“ 1912 la Vălenii de munte (Prahova) — România. — Prețul: 1 leu 50 bani.

O recomandăm tuturor, cari vor să prindă puteri nouă în lupta pentru neam.

V. Gilu.

„Friedericiana“

Înălțătoarele momente și episoadele interesante din viața lui Friederic cel mare, germanii le numesc cu un termen colectiv „Friedericiana“. Săptămânile trecute Germania a comemorat cu mare solemnitate pe genialul ei domnitor de odinioară implinindu-se în acest an două sute de ani dela nașterea lui.

Presa germană publicase din acest prilej articole comemorative și interesante reminiscențe istorice.

Spicuum și noi câteva:

Voltaire

Voltaire fu întrebat odată: „Ei bine, oare să aibă un rege mulți favorizați?“
„O da“ — răspunse Voltaire — „întreg poporul“.

*) Intr'o următoare epistolă și mai aspră ca aceasta le va zice „Dumneavoastră, pe cari nu vă iubim de loc“.

centele-i duioase, mișcătoare și „Dornul“ minunat aranjat. Din compoziții am cunoscut pe d. Bacău de un muzician fin, harnic, care are viitor pe terenul artistic național.

Urle neconținute au acoperit sfârșitul concertului, căci publicul, care în decursul predării și-a arătat mulțumirea prin ropote de aplauze, nu se putea împăca cu ideea, că s'a finit concertul delicios.

După concert a urmat dans animat până în zori de zi.

Domnișoarele drăguțe formând un admirabil buchet, au fost încântate de pășirea și ținuta tinerilor teologi, cari le-au procurat în seara concertului momente atât de plăcute.

În pauză s'a rostit mai multe toast.

Sunt de remarcat, toastul d-lui Iovian Mureșan, prezidentului comitetului filial, ținut în onoarea teologilor care în sprijinul dat de teologii din Blaj vede cimentarea legăturilor frățești dintre celea două confesiuni. Toastul d-lui Nicolae P. Rațiu tot în onoarea teologilor, în care d-sa aprețiază munca neobosită a teologilor până ajunge la o așa perfecțiune de predare. Răspunsul nimerit a d-lui Bacău.

Apoi toastul d-lui dr. Valer Moldovan, care relevă faptul, că biserica este pentru noi fortăreața neînvinsă a limbei și naționalității noastre și sub raportul acesta salutăm cu entuziasm pe viitorii paznici a acestei fortărețe.

În fine toastul d-lui profesor Sămpăleanu. D-sa în verva-i oratorică cunoscută, arată, că elevii săi iubiți, de cari pe dreptul este mândru, pe lângă studiele lor ce și-le implinesc cu conștiințiozitate să ocupe cu cultivarea muzicii naționale și acum vin în centrele noastre românești, ca să desvlească rezultatul străduinței lor și încântându-ne să ne îndemne la muncă națională asiduă. De aceea trebuie sprijinite producțiile tinerilor teologi.

Cele spuse de cătră d. prof. Sămpăleanu cuprind cu atât mai mult un adevăr, că din producțiunea teologilor ne-am conștinț, că în seminarul teologic din Blaj pe lângă păstrarea tradițiilor vechi, teologii se cresc într'un spirit modern, sănătos și că acest spirit aduce cu sine, ca teologii să se ocupe și cu muzica, pentru că eșind în popor și prin cultul frumosului să bucure la înălțarea spirituală și nobilitarea acestui oropsit, dar de cătră toți nespuse de mult iubit popor.

Acest rost al pășirii teologilor l'a înțeles pe deplin publicul nostru.

A considerat de un eveniment concertul de a treia zi de Crăciun și l'a sprijinit.

Iar la despărțirea de briații teologi le-a zis acestora cu drag: „La revedere“.

Succesul material a concertului încă a fost desăvârșit.

Intrate au fost: 482 cor. 10 fil. Eșitele: 356 cor. 22 fil. Venitul curat de 125 cor. 88 fil. Au suprasolvit: Nicolae P. Rațiu 3 cor., fam. Poruț Ceanul desiert 5 cor., Rosca Petru 1 cor., Crenian Iuon 1 cor., Iuliu Cadar 1 cor., Demetriu Ianki 2 cor., Victor Iosof 1 cor., Medean Ioan proprietar 4 cor., 50 fil., Ioan Nemeș 1 cor., Iosif Costin 1 cor., dr. Virgil Cenariu 2 cor., Ilarie Muica 1 cor., Gligor Andreica 50 fil., Iovian Mureșan 6 cor., Iosif Urcan 1 cor., Vasile Morar M.-Ludoș 8 cor., George Vlassa preot castr. 5 cor., Nicolae Galea 4 cor., Iuliu Hossu 1 cor., dr. George Popescu 8 cor., Alexandru Fărășiu 1 cor., dr. Iuliu Popescu 4 c., dr. Ioan Oltean M.-Ludoș 6 cor., Petru Șiogau 3 cor., familia Rusu Tur 1 cor., Emil Petricaș 4 cor., Iosif Zehan 1 cor., Ioan Bologna 3 cor., Nicolae Sturza 60 fil., dr. M. Moldovan M.-Ludoș 4 cor., Alexandru Maior Zam 1 cor., dr. Văradi Gáspár 5 cor., Zakalty Árpád 5 cor., Iuliu Ilian Grim 5 cor., dr. Valer Moldovan 6 cor. Cu total 106 cor. 10 fil.

Venitul curat s'a dat destinațiunei sale.
Turda, 4 februarie 1912.

gd..

In interesul propriu recomand onor. public să privească expoziția aranjată cu gust, corespunzătoare de crăcin din cele mai moderne obiecte pentru ornamente și de folos, în depozit foarte mare. **Mare depozit în rame pentru fotografii, pe cari le pregătesc cu preț ieftin.**

FISCHER MÓR comerciant de lămpi de porcelan și obiecte pentru ornament.
A r a d, Piața Andrásy Nr. 20.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 568.

Abatele șiret.

Friederic-cel-mare se întreținea mai ales cu savanți și oameni de spirit. Intenția regelui era să se resimtă întrucât numai se putea, în societatea lui libertatea discuției și o desăvârșită egalitate. Cei din jurul lui se sileau să țină cont de această dorință.

Totuși nimenea nu știa cu atâta iscusință să se impună, ca excelent pour parleur, ca însuși Friederic cel mare.

Firește îi plăcea dacă și alții erau glumeți și expansivi. Zicea odată abatelui Basfiani: „Dacă vei ajunge odată să fii papa dela Roma și cunoscându-ți aptitudinile am credința, că vei fi — cum o să mă primești dacă voi merge la Roma, să-mi prezint omagiile Sfinției Tale?”

„Lăsați înlanțura vulturul negru — voi spune” — ripostă abatele — acoperiți-mă cu aripile lui, dar ferțiți-mă de ciocul lui.”

Grenadirul.

După lupta dela Rossbach un grenadir francez avu prilejul să pună în uimire pe marele împărat prin prezența sa.

Grenadirul avea o înfățișare eroică și se apăra singur ca un leu față de husarii prusiaci și nu voia nici-decum să se lase prins. Împăratul observându-l grăi grenadirului: „Crezi doar că ești invincibil?”

„Da Sire! Sub comanda lui Friederic cel mare aș fi desigur” — răspuse grenadirul.

Trad. de Cerdac.

Un nou conflict franco-italian

— Distrugerea șantierului francez dela Hodeida. —

Paris. — „Le Journal” scrie că distrugerea premeditată a clădirilor Societății franceze din Hodeida ar fi o atât de gravă călcare a dreptului internațional încât guvernul francez nu poate decât să facă demersurile cele mai energice.

Paris. — Societatea franceză însărcinată cu construcția căii ferate din Hodeida a cerut guvernului francez trimiterea unui vas francez de războiu pentru a oeroti pe inginerii francezi și familiile cari sunt fără adăpost.

Paris. — Guvernul francez a telegrafiat la Constantinopol și la Obok spre a cere informațiuni despre incidentele dela Hodeida.

S'au dat instrucțiuni vaporului francez din societatea „Messageries maritimes” care se găsește în acest moment în Marea Roșie să se oprească la Hodeida spre a lua pe bord pe pasagerii francezi.

Paris. — O parte din presa franceză de azi comentează într'un mod foarte energic bombardarea dela Hodeida. Ziarul „Autorité” scrie: E vorba de o provocare sistematică; cu toate, că guvernul francez e pentru conciliațiune, nu va putea de data aceasta să tolereze un asemenea procedeu din partea Italiei. „Libre Parole” declară, că Italia își vede finanțele și forțele militare oboșite din cauza campaniei din Tripolitania și nu are acum alt scop de cât de a jignă comerțul străin spre a împinge puterile la o intervenție la Constantinopol, spre a face pe turci să recunoască anexarea Tripolitaniiei.

Paris. — Deputatul naționalist, maiorul Driant, a comunicat primului ministru, că în cazul când știrea bombardării Hodeidei și distrugerea șantierului francez de către escadra italiană, se confirmă în mod oficial, îl va interpela în ședința de mâine a camerei despre măsurile pe cari guvernul le va lua spre a pune capăt atitudinii puțin amicală și chiar provocătoare a Italiei, mărturisită cu acest atac nejustificat.

Această interpelare va fi probabil amănată, deoarece primul ministru trebuie să aziste mâine la ședința senatului, unde se va discuta convenția franco-germană.

— Ziarele „Le Temps” și „Journal des Débats” au publicat articolele cari par a fi inspirate dela ministerul de externe și având de scop să cal-

meze agitația pricinuită de incidentul dela Hodeida.

După aceste articole, guvernul italian, pe baza convenției din Haga, a considerat stabilimentele din Ras el Ketib ca stabilimente care ar fi putut fi ocupat de dușman și s'a procedat în conformitate cu convenția sus zisă.

Societatea franceză și persoanele păgubite nu au decât să se adreseze Turciei spre a cere o indemnizare. Ar fi o lipsă de tact și chiar un exces de a atâta cu acest prilej opiniunea franceză în contra Italiei de oarece se știe că, calea ferată în construcție trebuia să servească pentru apărarea provinciei Yemen.

Darul de Anul nou al „Pop. Român”

Transport: 914 abonamente, 3637 cor.

Au mai dăruit următorii:

221. Dr. Corneliu Crăciunescu 5 ab. 20 cor.
222. Liga culturală secțiunea Craiova 5 ab. 20 cor.
223. Mariu Demetrescu, profesor Craiova 1 ab. 4 cor.
224. Alex. Bărbulescu, profesor Craiova 1 ab. 4 cor.
225. G. M. Demetrescu avocat Craiova 1 ab. 4 cor.
226. Ilie Gelep, profesor 1 ab. 4 cor.
227. D. T. Voiculescu 1 ab. 4 cor.
228. I. V. Barliba, prof. și avocat 1 ab. 4 cor.
229. N. P. Romanescu, mare proprietar 1 ab. 4 cor.
230. Alex. Balaban, profesor 1 ab. 1/2 an, 2 cor.
231. Pr. I. Popescu, Arodel 1 ab. 4 cor.

Total: 933 abonamente, 3711 cor.

Războiul italo-turc**Rechemarea lui Caneva.**

Roma. — Generalul Caneva este chemat la Roma. Toate zierele îi dau acestei împrejurări importanță mare „Secolo” și „Avanti” cred că se va lua din mâinile lui Caneva conducerea armatei în Tripolis.

„Stampa” zice: Stăm înaintea începerii unor operațiuni de război hotărâtoare. În cercurile oficiale se zice, că generalul Caneva vine la Roma, ca să se consulte cu ministrul de războiu și cu regele asupra operațiunilor, cari se vor face în timpul cel mai scurt.

Reluarea comandei flotei italiene.

Roma. — Admiralul Aubry a reluat în Tanger comanda flotei.

Sitația în Benghazi.

Roma. — Agenția Stefani anunță: Sitația nu s'a schimbat. Din Benghazi nu sunt stări despre întâmplări nouă. Marea s'a liniștit.

Constantinopol. — O telegramă de alui Euber Bey venită în ministerul de războiu din Constantinopol anunță: Trupele arabo-turce au încercat noaptea trei atacuri în Benghazi și Derna cu succes mare. Italienii au avut 100 morți, iar turcii numai 30 de morți și 40 de vulnerați. În mâna turcilor au ajuns mult material de războiu, mijloace de trai și mulți catări.

O nouă intervenție rusă pentru pace.

Frankfurt pe Main. — Ziarul „Frankfurter-Zeitung” anunță din Constantinopol că Rusia pregătește o nouă încercare de mediațiune între Turcia și Italia. Punctul de plecare al intervenției ar fi provocarea unui armistițiu. Dacă acest punct de vedere ar fi acceptat, ambele state își vor re-trage trupele de pe câmpul de războiu și atunci se vor începe negocierile cu privire la încheierea păcii.

Cercurile militare nu sunt însă favorabile acestui proiect. Ele obiectează că în cazul când negocierile n'ar duce la o încheiere a păcii, operațiunile de război ar trebui să fie reluate și Tur-

cia n'ar fi în stare să retrimite pe câmpul de războiu trupele odată retrase din provinciile africane.

Pierderea a trei transporturi de războiu italiene.

Constantinopol. *Telegrame din sursă oficială anunță pierderea a trei transporturi de războiu italiene: unul în fața constei Vadzeitun la vest de Tobruk, altul în fața localității Soussa și al treilea în fața localității Taormina.*

Un mare număr de cadavre de oameni și animale au fost aruncate pe coastă.

Alte informațiuni oficiale anunță că forțele otomane ce se află în regiunea dela Bonghazi au primit importante întăriri, dela principalele triburi războinic.

Presa franceză contra acțiunii navale în Marea Roșie.

Paris. Ziarele parisiene cari apar dimineața se exprimă în termeni violenți împotriva întinderii blocului italian în marea roșie. Pagubele pe cari societatea franceză de căi ferate le-a suferit din pricina bombardărilor, sunt evaluate la 12 milioane franci. Afară de asta vreo 50 marinari francezi sunt amenințați în libertatea lor de către italieni.

INFORMAȚIUNI

Arad, 7 februarie n. 1912.

Secretarii „Astreii”

— O chestie actuală —

Secretarii Asociațiunii noastre culturale, ca cetățeni, au drept să se ocupe și cu politica. Aceasta nu li-o poate nimeni tăgădui. Dar e vorba ca atunci, când se fac — să zicem numai — sciziuni, disidente în partidul național, atunci domnii secretari încredințați cu agendele unei societăți culturale, care cuprind și reușește în sine pe toți românii fără deosebire de sciziuni politice interne (să admitem), au ei drept și e corect și compatibil cu menirea lor culturală și pacifică, să ia așa păținaș partea unor disidenți și să atace pe ceilalți fără nici un scrupul de imparțialitate, și cu atâta reacerdintă și răutate, cum face d. Tăslăuanu în o notiță din nr. 2 al „Luceafărului”, relativ la cazul Vaida—Goga? Sau de pildă e compatibilă cu acest post campania d-lui Goga mai ales din timpul din urmă?

Domnii secretari, ca mai tineri ar putea și ar trebui să învețe dela venerabilul prezident al Astrei, că ce ținută ar trebui să păstreze.

Pun chestia aceasta publicului românesc, ca să mediteze asupra ei. Dacă domnii secretari vor continua cu ieșirile vădit dușmănoase, cred că va trebui să discutăm chestia în principiu — fără referire la cazul nostru — la proxima adunare generală, pentru că prin astfel de excursiuni fără frâu ușor pot băga zizania și în „Asociațiune”.

Și dacă în interesul unei instituții de pace și cultură, vom prescrie secretarilor o anumită ținută, atunci s'au o vor păstra, s'au își vor trage consecvențele.

Cine se simte mai chemat pentru politică decât pentru asociațiune, cui îi place să se hârțuească cum îl taie capul și vrea, să pășască afară dela asociațiune.

I. Corbu.

Maiestrului Caragiale. Eri s'a trimis din Budapesta maiestrului Caragiale următoarea telegramă adresată la Berlin:

„Dumnezeu Vă țină mulți ani sănătatea și forța de muncă spre continuarea operei genului dv. creator.

Mihali, Maniu, Vaida, Goldiș, Vlad, Bontescu, Marșieu, M. Popovici, Stefan Pop”, iar în aceeași zi domnul dr. Teodor Mihali, președintele clubului deputaților naționaliști a primit următoarea telegramă dela maiestrul Caragiale:

„Mulțumesc adânc recunoscător pentru grațioasa D.-Voastră atențiune; cordiale salutări tuturilor preestimaților amici.”

Caragiale.

Pentru ce nu publică „Tribuna“ dosarul...
Primim dela un cetitor al nostru următoarea scrisoare:

„Onorată redacțiune!

In numărul 16—1912 a-ți făcut întrebare „Tribunei“, că va publica cândva dosarul întreg al afacerii Goga—Kristóffy? Răspund cu: nu-l va publica, pentru că în apelul d-lui Vaida n'a fost vizată „Tribuna“. „Apelez — scrie d. Vaida — la sentimentul de cavalerism și la onorabilitatea publicistică noastră“.

Cetitorul nostru ne mai trimite o foarte drăguță parodie a unei poezii de Coșbuc. De teama revolterelor d-lor Bocu și Sceopul nu o vom publica. Dar o vom face-o totuși în timpuri mai liniștite.

„Cine-o mai fi și asta“. Sub acest titlu „Tribuna“ publică o informație în care se face nedumerită asupra autorului, care de mai multă vreme publică în fruntea informațiilor „Românului“ frumoasele „crâmpete“ și „spicuri“, cari au darul să deștepte dreapta judecată în cetitor.

O luminăm noi: D. I. Corbu, este fostul colaborator ani de-a rândul al „Tribunei“. D. Corbu este acela, care a părăsit-o, după ce în repetite rânduri a întrebat-o ce are de gând, dar fără să primească vre-un răspuns.

Din „Gazeta Transilvaniei“. Atragem, în mod deosebit, atenția cetitorilor noștri asupra articolului „Cuvinte sincere“, pe care îl reproducem pe pag. III a numărului nostru de azi — din „Gazeta Transilvaniei“.

In chestie personală. Suntem rugați să publicăm următoarele din partea d-lui D. Nann.

„Colaborarea mea la Românu este o colaborare pur-literară și nu are nici o semnificație de politică militantă pe care „Românul“ o duce împotriva poetului Goga; și după cum eu, am crezut pe poet, străin de jignirile personale pe cari tovarășii săi de redacție mi le aduceau prin foaia dirijată de dânsul „Țara Noastră“, — cu atât mai mult să mi se permită, mie un simplu colaborator extern al „Românului“, să rămân cu desăvârșire străin de atacurile pe cari vicisitudinile actualității le ridică împotriva domniei sale.

N'aș mai fi făcut o declarațiune pe care o credeam de prisos, — dacă poetul Iosif nu mi-ar fi obiectat că s'ar putea interpreta colaborarea mea la „Românul“ drept o manifestare împotriva d-lui Goga.

Și acum ca și întotdeauna, am privit pe tovarășii mei de literatură pe deasupra chestiunilor arzătoare ale actualității.

D. Nann.

Noi nu interpretăm colaborarea literară a d-lui Iosif la „Tribuna“, drept o manifestare împotriva partidului național, cu toate că d. Iosif ca Ardelean are mai multă răspundere decât d. Eftimiu de pildă, pe care nu-l leagă de noi decât prietenii literare, vre-o petrecere și vre-un zâmbet de femeie.

D. Iosif are mai multă răspundere, dar d-sa se vede nu mai știe să fie atât de bărbat, pe cât e de poet.

Presa vieneză și dansurile naționale românești. Ziarele vieneze înregistrează reușita dansurilor naționale românești la balul societății industriei casnice și constatată aranjarea artistică a părții românești

a serbărei, datorită doctorului Grigorie Pantazi.

Procesele de presă ale deputatului dr. N. Șerban. Din Murăș-Oșorhei ni-se telegrafiază: Luni, s'a început la curtea cu jurați de aici pertractarea proceselor de presă intentate contra deputatului român d. dr. Nicolae Șerban, acuzat pentru agitație în contra ideii de stat maghiar, preamărirea crimei, calomnie și vătămare de onoare. Luni s'au pertractat numai articolele incriminate pe motiv de agitație și preamărirea crimei. D. dr. Șerban a fost achitat.

Azi, marți, s'au pertractat celelalte articole de presă incriminate ale d-lui dr. Șerban. Pentru acestea curtea cu jurați a osândit pe d. Șerban la **5 luni temniță ordinară și 1600 cor. pedeapsă principală iar pentru 16 cazuri la câte 300 cor. pedeapsă secundară.**

Asupra acestor desbateri vom reveni în numărul viitor al ziarului nostru.

Generalul Caneva grav rănit! Ziarul „Morgenpost“ din Berlin anunță din Constantinopol că generalul Caneva, comandantul trupelor expediționare din Tripolis, a fost atacat prin surprindere de către turci, la Anizara și a fost grav rănit.

Studentimea din Iași și procesul Cuza—Socor. Ziarul unghurese de senzație „Az Est“ sub titlul „După sentința de achitare“ serie următoarele: Scriitorul Socor acuzat de calomniator a fost achitat, iar profesorul universitar Cuza, a rămas plagiator. Studenții naționaliști după darea sentinței au organizat mari demonstrațiuni de stradă contra fostului ministru de justiție Bădărău, apărătorul lui Socor și în fața locuinței președintelui Curții cu jurați...

Cățiva studenți au pătruns în locuința fostului ministru de justiție distrugând totul, iar pe președintele Curții cu juri Teodorescu, care tocmai se întorcea dela pertractările Curții, — l'au bătut până la sânge.

Jandarmeria a arestat 112 studenți.

Dăm această știre cu eventualele rezerve, pe cari trebuie să le avem față de presa maghiară și așteptând lămuriri din loc competent.

Procesul evadării lui Sienski. In ziua de 16 februarie st. n. va începe procesul intentat gardienilor de închisoare cari prin neglijența sau complicitatea lor au înlesnit evadarea lui Sienski. Acuzații sunt în număr de 5. Numărul martorilor se urcă la 53. Procesul va dura 3 zile.

Un accident întâmplat lui Kubelik. Din New-York se telegrafează că cunoscutul virtuos violonist, Jean Kubelik, care se află într'un turneu de concerte în America, s'a înțepat la mână cu un cuțit în mod atât de grav, în cât a trebuit să întrerupă concertele timp de o săptămână. Baniile pe bilete au fost restituite.

Kubelik e asigurat la o societate pentru suma de 235.000 dolari și acum el cere societății a zecă parte a acestei sume pentru accidentul a cărui victimă a fost.

Victimele unei explozii. In timpul manevrelor la Tyretzki, în Rusia, o șrapnelă făcând explozie au fost răniți cinci soldați, dintre cari doi au murit puțin în urmă.

Acțiunea păcii române-maghiare a lui Tisza. Sub titlul acesta ziarul „Népszava“ scrie următoarele:

„Acțiunea contelui Ștefan Tisza în chestia păcii române maghiare avea de scop unirea elementelor naționaliste antidemocratice cu feudalismul unghuresc — în contra maghiarilor și a nemaghiarilor. Acțiunea aceasta a lui Tisza a succes într'atâta, că el a putut înjuga la carul fendalilor pe câțiva renegați. Acțiunea aceasta a succes însă și din punctul de vedere al democrației: s'a dovedit, că partea cinstită a naționaliștilor consideră tradarea drepturilor poporului de o tradare a națiunii lor. Acțiunii lui Tisza i-s'a răspuns printr'o contra acțiune și acum tocmai românii din cuibul lui Tisza, în Bihor, s'au urât de bădărănia acțiunii de pace. După îndelungate desbateri cercurile naționaliste românești din Bihor au hotărât, să înceapă o contra acțiune pentru apărarea românilor. Deci în primul rând cu un capital puternic, ei vor înființa un ziar românesc, în Budapesta. Sarcina redacției a fost rugat s'o primească un deputat naționalist român. Afară de Bihor, cercul de acțiune al ziarului se va extinde și asupra comitatelor Sătmar și Maramureș, unde chestia românească de-aseenea este primejduită. Se afirmă, că abonaților din aceste trei comitate li-se va pretinde să rebonifice numai spesele de mărci. De altfel abonații vor primi ziarul gratuit.“

Cetind această știre, apărută de altfel și în celelalte ziare unghurești, cetitorii noștri vor înțelege că aici e vorba de comitetul redacțional al ziarelor partidului nostru național, care din darurile de Anul-nou, primite la administrația ziarului „Românul“, va împărți exemplare gratuite din „Poporul Român“ fraților noștri din comitatele Bihor, Sătmar, Maramureș, Săcuime, și în alte părți locuite de români.

Aviz dlor învățători. Un binefăcător al neamului a comandat 225 „Instrucțiuni a metodică sunetelor vii“ de Iuliu Vuia cari s'au pus la dispozițiunea ven. consistoriu de Arad, Blaj, Caransebeș, Orade (gr. or. și gr. cat.) și Gherla pentru a se distribui gratis școalelor noastre. Domnii învățători cari voiesc a avea numita instrucțiune metodică, binevoiesc a se adresa ven. consistor căruia aparține. Caransebeș, 5 ianuarie 1912. Iuliu Vuia.

Demonstrațiuni la universitatea din Petersburg. Din Petersburg se anunță: Luni studenții universitari au demonstrat contra profesorului nou numit de guvern Miguliu. Rectorul Gri-onon, a fost primit cu larmă mare și în iritație numindu-i acesta pe studenți „tineri proști“ scandalul a ajuns la culme. Studenții îi strigau rectorului: „Dta ești un strajameșter, iar nu rector!“

Mai târziu au ținut studenții un meeting, în care au protestat contra numirii noului profesor și contra apropierei anglo-rusești pe baza politice în Persia.

Un cadou făcut de un fabricant muncitorilor săi. Fabricantul de ghete din Paris, Delatour de Lioncourt s'a retras din viața comercială și cu ocazia aceasta a donat toate mașinăriile din fabrică și magazina sa completă de mărfuri lucrătorilor săi. Cadoul e în valoare de un milion și jumătate coroane. El însuș a comunicat aceasta lucrătorilor, cărora le-a făcut o bucurie nespusă cadoul căzut ca din cer.

Importul carnei românești în Austria. Din Viena ni-se comunică: In cursul săptămânei trecute s'au adus din România 11.000 kilograme de carne de diferite calități, care a fost vândută cu kilogramul pe prețul de 88 fileri până la o coroană și 56 fileri kilogr., engros, și pe prețul de 1 coroană și 40 până la 2 și 40 kilogr. en detail.

MOBILE solide, frumoase și ieftine poți procura numai dela fabrica de mobile a lui **: SZÉKELY ÉS RÉTI :** Marosvásárhely, Piața Széchenyi Nr. 47.

Dovada că lucrurile noastre sunt bune și ieftine, este, că cercul clientelei noastre, crește pe zi ce merge. Dispunem de un asortiment mare în mobile pentru mirese.

Mobile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane și pentrudomnii garconi.

Prețuri extraordinar de ieftine!

Garnituri engleze de piele.

Persoanelor acreditate se vinde și în rate. La cereri din provincie ne prezentăm în persoană cu bogatele noastre colecții de mustre.

Telefon nr. 214.

In cercurile comerciale se afirmă că guvernul ungar a luat în sfârșit măsuri ca funcționarii dela vamă să nu mai facă greutăți importului de carne din România.

Cu chipul acesta România va putea exporta prin T-Severin.

Potreceri. Reuniunea meseriașilor din Mercurca aranjează o producție teatrală în 29 ianuarie v. 1912 în școala gr.-or. română din Mercurca.

Tinerimea română din Tinca aranjează serată literară-muzicală în 15 februarie n. 1912, în sala ospătării „Hungaria” din Tinca. — Venitul curat e destinat pentru edificarea bisericii gr.-or. române din Tinca.

Societatea de lectură a elevilor dela gimnaziul superior fundational din Năsăud aranjează serată literară-muzicală urmată de joc în 17 febr. n. 1912, în sala de gimnastică a gimnaziului. Venitul curat este destinat fondului bibliotecii școlarelor.

Ordinea restabilită în Lisabona. Guvernatorul din Lisabona a publicat o înștiințare, în care se declară că liniștea în oraș e pe deplin restabilită. Prăvăliile vor fi închise, începând de mâine, la orele obicinuite. Cetățenii au voie să se aple în oraș și după orele 8 seara. Acei cari, fără autorizație, posedă, arme, trebuie să le predea poliției în 48 de ore.

Inundații în Maroc. Din Tanger se afirmă că, în urma creșterii enorme a apelor râului Lucos, o patrulă militară compusă din 30 oameni, a fost complet izolată.

Până acum nu s'a reușit să se aprovizioneze patrula, de oarece apele mari au zădărnicit toate încercările de a se ajunge pe malul opus al râului.

Atentator condamnat. Curtea cu jurați din Ratibor a osândit la 12 ani închisoare pe cizmarul Vincenz Buchta, care în decembrie anul trecut, a rănit în mod grav la cap, cu un foc de revolver, pe primarul din Ratibor.

Tragerea obligațiunilor de câștig cu premii dela prima casă de păstrare pestană din patrie, precum suntem avizați din partea inst. Ustredna Banka Ucastinny Spolok, Budabesta V. Sas-u. 24, în 5 l. e. a fost tragerea obligațiunilor dela prima casă de păstrare pestană din patrie, sortindu-se cu câștiguri mai principale următoarele obligațiuni: Seria 2598 N-rul 47 cu un câștig principal de 200 mii cor., seria 118 N-rul 21 cu 25.000 cor., seria 5763 N-rul 34 cu 8.000 cor., seria 46 N-rul 28 cu 5.000 cor., și în fine seria 990 N-rul 8 și Seria 5354 N-rul 17 câte cu un câștig de 3.000 cor. Totodată aducem la cunoștință, că în 25 l. e. va fi tragerea obligațiunilor dela banca ipotecară ungară cu un câștig principal de 75.000 cor.

Roosevelt pentru dreptul de vot al femeilor. Din New-York se comunică: Expedientele

republicei. Theodor Roosevelt, publică astăzi în ziarul „Out Look” un articol în care declară că adoptarea dreptului de vot al femeilor ar trebui să se facă printr'un plebiscit organizat în toate statele Uniunii. Roosevelt e de părere că introducerea dreptului de vot al femeilor n'ar avea de urmare schimbări politice prea însemnate.

În jurul dispariției deputatului Silberer. Dupăcum s'a anunțat, ziarele creștine-sociale au afirmat despre deputatul socialist Silberer, dispărut cu prilejul unei partide de sky, că acesta nu a suferit nici un accident, ci că a delapidat din casa corporației brutarilor suma de 200.000 cor. și a fugit. Familia dispărutului nu putea intenta proces de calomnie ziarului în chestie, deoarece Silberer nu e încă declarat ca mort în mod oficial. Acum însă corporația brutarilor însăși a intentat procesul de calomnie și la proces va prezenta întreaga contabilitate precum și situațiunea casei corporației.

Procesul contelui Roniker. Din Varșovia se anunță, că ieri a început procesul contelui Roniker, care a fost condamnat la 15 ani închisoare pentru că a ucis pe cumnatul său, Chzranowski.

Căsătorii. D. dr. Ion Blidariu (Rachita) și d-șoara Aurora Cimponeriu (Lipova) își vor serba cununia religioasă în 4/17 febr. 1912 în biserica gr. or. din Lipova.

— D. Augustin Folea cand. de preot (Boziaș) și d-șoara Derica Pop (Giuluş) își vor serba cununia religioasă în 12 febr. n. 1912 în biserica gr. cat. din Boziaș.

Transmitem tinerelor perechi, sincere felicitări.

x Oferă albituri pentru mirese, lucrări proprii, în executare solidă și specială: Heim J. atelier special pentru albituri, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 20.

Neînțelegere între exarhul din Constantinople și țarul Bulgariei. — Acum câteva zile, a avut loc o întrevedere între patriarhul egumenic Ioachim din Constantinople și ministrul Sarafoff, plenipotențiarul bulgar în capitala Turciei. Circulă acum versiunea, că țarul Ferdinand, fără asentimentul exarhului, a intrat în relațiuni cu patriarhatul pentru ridicarea schizmei bisericesti în senzul următor: Regele bulgar să formeze un patriarhat aparte. În Macedonia episcopii să aparțină majorității, iar minoritatea să aibe un arhimandrit.

În cercurile politice din Sofia se afirmă, că pentru această soluțiune a insistat Rusia. Exarhat însă se vede foarte neglijat prin gestul făcut de țarul Bulgariei și cercurile patriotice bulgare privesc cu mâhnire procedeul acesta deoarece se tem de o dislocare a unității naționale între bulgarii din regat și cei din Macedonia.

— Ziarul „Românul” și foaia poporală „Poporul Român” se află de vânzare în București la librăria „Neamul Românesc” și la Mihail Vlad proprietarul chioșcului de cărți și ziare, — Calea Grivița.

Aviz! Fiecare român de bine, care are lip. a de mașini agricole, motoare cu benzină ferării arme, etc., să cerceteze firma românească Frații Burza din Arad, (Borosbényi-tér). Sprijiniți pe Români!

x Atragem atențiunea stim. noștri cetitori asupra anunțului „Bancii Generale de Asigurare din Sibiu”. Fiind unica instituțiune românească de asigurare, recomandăm celor interesați, să-se adreseze aci în orice afaceri de asigurare, cu toată încrederea.

x Articoli de tombolă și pentru cadouri în alegere uriașă, se află pe lângă prețurile celei urai ieftine la Fischer Simon Nagy Aruháza, Arad, Szabadság-tér No. 12.

x Grăbiți și cumpărați dela Korányi în piața Libertății, ghete, pălării și alți articoli de modă pe lângă prețuri enorm de ieftine, cari se vor vinde numai seurt timp.

Bibliografie

A apărut:

Arta, Morala și Cultura de I. Volkelf, profesor universitar Lipsca, trad. autorizată de Horia Petra-Petrescu; preț 45 fil. — Brașov, 1909, tipografia A. Mureșianu.

Cum a iubit Eminescu, pagini intime (amintiri, scrisori și poezii inedite) de Octav Minar. Biblioteca „Lumina” nr. 22—23. București 1912. Preț 60 bani.

Redactor responsabil: Atanasie Halmăgian.

Dr. Brutus Macaveiu

medic univ. specialist în morburile femeștii ord. 9—11, d. a. 3—5.

Timișoara, Kosuth-tér Nr. 2, etaj. 2.

Telefon Nr. 11—68.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

(20)

— Urmare —

Aici, Manilof, dupăce își asigură o ținută, pe care trebuie s'o aibă neapărat acei cari se ocupă de afaceri importante, privi cu un ochiu plin de inteligență la convorbitorul său; toate trăsăturile feței și finitatea buzelor sale strânse aveau o expresie atât de puternică, încât poate nu s'a văzut nimic analog, decât doară în fizionomia vre-unui diplomat consumat, în momentul critic al celei mai jocosie negocieri.

Dar Cicikof afirmă cu tonul simplu al celei mai naive sincerități că întreprinderea, afacerea ori negocierea de care era vorba, nu era nicidecum nici în opoziție, nici în contradicție cu instituțiunile civile și vederile ulterioare ale cărmuirii imperiului.

El lăsă să treacă două minute și adăogă ree că coroana nu avea nici odată de pierdut, dar de câștigat, la orice mișcare a proprietății; reale ori închipuite, și că interesul lui e, întreg, în hârtia timbrată și taxa de înregistrare.

— Atunci, d-voastră credeți așadar?..

— Eu cred că așa-i bine.
— Că așa-i bine?
— Da.
— Zău eu, știți d-voastră, eu nu văd un rău aici; odată ce e bine, e bine.
Și Manilof era radios că se simte calm de tot. Iată totuși bunele explicații!

— Apoi după aceasta, eu nu știu prețul d-voastră? zise Cicikof.
— Prețul a ce?... da, hai, a ce? Nu cumva credeți d-voastră că voui primi eu bani pentru niște suflete cari, considerând bine lucrurile, au încetat, murind, ca să zicem așa de a mai trăi, nu-i așa? Ași! așa! dacă n'a venit capriciul „pardon! mica fantazie a unei glume, fie. Din parte-mi, eu, eu... am plăcerea de a vă da gratis ceea ce cereți, ba, mai mult, iau cheltuelile cu actele și copia asupra-mi”.

Povestitorul acestei desbateri s'ar expune la o aspră mustrare, dacă ar întârzia să spună că bucurie la aceste vorbe bune și generoase ale lui Manilof Ori cât de grav și cu bun simț să fi fost Cicikof, puțin lipsi totuși ca să nu facă un salt nebun, la fel cu țapul care se știe, nu sare, la două sau trei picioare, în aer, ca aruncat printr'un resort ascuns, de cât odată ori de două ori în viață, și aceasta în stăpânirea bucuriei sale celei mai nebuie.

El rămase șezând. Dar se întoarse cu atâta putere pe fotoliul lui, că stofa de lână care acoperea scaunul suferi o sfârticătură destul de se-

rioasă. Manilof privi cu o oarecare surprindere la noul său prieten, iar acesta împins de recunoștință, îi aduse atâtea mulțumiri, îi aduse lucruri atât de plăcute, încât gazda se tulbură, se roși până în albul ochilor, clătina vreme îndelungată din cap și sfârșit zicând că asta nu-i nimic că dorește din suflet să aibă o mai bună ocazie de a-i dovedi nemărginita lui dragoste, magnetismul inimei sale... și că, cât despre suflete moarte, asta nu-i decât un fleac.

— Nu tocmai un fleac, nu — zise Cicikof strângând din toată inimi mâna gazdei sale.

Și el oftă adânc. Era, pe senine, în prada unei revărsări de sentiment. Și nu fără emoție adaogă el: „De a-ți ști ce serviciu faceți, cu ceia ce vă place a numi un fleac, unni om fără familie, fără temei... căci în sfârșit, ce n'am îndurat? ah! ca o luntre rătăcită singură în largul mării și lăsată la voia valurilor pe cari le biciuiește uraganul... căror întrigi nu le-am fost pradă! ce persecuții n'am îndurat, ce amărăciuni n'am fost silit să mistui!... și pentru ce? pentru că eu nu mă tocmeam cu nelegiuirea, pentru că conștiința mea rămânea curată și pentru că întinzând mâna văduvei fără apărare, sprijinind pe sârmanul orfan care era despoiat, eu nu mă gândeam decât la ei, niciodată la mine!...”

(Va urma.)

Nr. 5580/1912 Ianuarie 16.

PUBLICAȚIE.

Se publică spre cunoștința amatorilor că în ziua de 15 Februarie 1912 la orele 9 dimineața, se va ține la Pyrotechnia Armatei, București, **licitație publică**, în conformitate cu legea comptabilității generale a statului pentru darea în întreprindere a:

1. Construcția unei săli de zid pentru recepția materialelor.

2. Mărirea atelierului de capse, și înlocuirea unui fronton de zidărie cu șarpantă de lemn.

3. Construcția unei magazii de zid, cu șarpantă de metalică.

Toate acestea în valoare de 91000 lei (nouăzeci și una mii lei).

Licitatiunea se va ține în conformitate cu legea Comptabilității generale a statului art. 72—83 și în condițiunile generale de ordine și administrație.

Garanția provizorie prevăzută în condițiunile de ordine și administrație se va depune la Cassa de Depuneri Consemnațiuni și Economie, iar la licitație se va depune numai recipisa.

Dosarul special compus din planuri, devize, zactul de sarcine condițiunile speciale tehnice de ordine și administrație etc. se pot vedea în orice zi de lucru dela orele 8—11 a. m. și dela 2—5 p. m. afară de sâmbetele după amiază.

Directorul Pyrotehniei:

Colonel, **Hepites.**

Șeful Secției 6-a:

Locotenent, **Dimitriu.**

Anunț.

Subscrisul, caut **un scriitor notarial cu praxă.** Salar anual 800 cor. La caz, că respectivul va fi apt, se va alege definitiv.

Postul și-l poate ocupa în 1 Martie a. c. n. Ceice reflectează la acest post să se adreseze la **Daniil Petrașcu**, notar cercual, **Strugari**, (u. p. Felsőpián.)

Cafea și Tea

Extras din Catalogul lui **Kotányi János:**

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Klgr.	Cor. 1:60
Portorico 1/2 "	" 1:90
Cuba 1/2 "	" 2:—
Java aur "	" 1:70

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Klgr.	Cor. 1:90
Calitate fină 1/2 "	" 2:20
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Menado, Mocca) 1/2 Klgr.	" 2:60

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Klgr.	Cor. 2:50
Tea de Congo 1/2 "	" 3:—
Mixtură pentru familie 1/2 Klgr.	" 5:—
Tea imperială foarte fină 1/2 Klgr.	" 6:—
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2 "	" 7:—
Mixtură excelentă de prăjituri pentru tea 1/2 Klgr.	" —80

Rum:

1 litru rum pentru tea de familie	Cor. 1:90
1 litru rum fin de Brazilia	" 2:40
1 sticlă 7/10 rum de Jamaica	" 3:50

Renumitul „ARDEIU KOTÁNYI“ se vinde în cutii originale.

Kotányi János,

mare comerciant de cafea și tea.

(Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia) și

Arad, József-főherceg-ut Nr. 3

in edificiul băncii „Arad-Csanádi Takarékpénztár“.

(Nr. telefonului 809).

Birou de informații!

Cunoscând multele lipsuri ale publicității românești din provinciile, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referența cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac tot felul de mijloci comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. — La aviz aștept la gară.

L. Olariu, Budapesta, Lajos-u. 141. III/19.

Andrássy Gábor mäsar

— Arad, str. Kasza Nr. 45. —

Aduc la cunoștința on. public, că în str. Kasza Nr. 45 am deschis **atelier de mäsărit.** Primesc totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile în bransa mea, executându-le prompt și conștiințios. Comandele din provincie le execut prompt. Rugând binevoitorul sprijin al on. public, român

Cu toată stima:

Andrássy Gábor,
mäsar de mobilă și zidiri.

PRIMA FABRICĂ de MOBILĂ în VĂRȘET

LEONH. SCHULZ

PROPRIETAR:

Văduva **HUGO APFELBAUM**

CEL MAI MARE DEPOSIT DE MOBILĂ în UNGARIA DE SUD.

CALITATE PRIMĂ! — PRODUCERI PROPRII PREȚURI MODERATE.

VĂRȘET STR. KUDRITZER

No. 11 și 16.

(TĂRGUL LEMNELOR). — ÎNTEMEIATĂ LA 1865'

IACOB ȚEPENEU

PIETRAR ȘI SCULPTOR

FEHÉRTÉPLOM (BISERICA-ALBĂ).

STR. STEFANI No. 2.

Proprietar de ocne: **TEOFIL POPOVICIU**

Mare magazin și atelier de pietrii mormântale precum: lucruri de marmoră, granit, laborator, piatră de năsip, etc. Lucrez și în provinciile. — Prețuri moderate.

Desfacere de prăvălie concesionată

Hoffmann
Sándor

ARAD, (Palatul teatrului).

Toată marfa din magazinul meu voi vinde-o cu prețul de cumpărare, unii articoli chiar și sub acest preț. Să oferă deci

cel mai bun prilej pentru a târgui ieftin.

Paltoane-raglan lungi, pentru dame cu guler de blană, acum costă numai 19 florini, prețul de odinioară a fost 35 florini.

Căciule de blană nutria, negre, pentru copii, acum numai 1 fl. 90 cr. odinioară a fost 2 fl. 50 cr.

La mine se pot afla lucruri dela „Wiener Schossfabrik“ cu prețuri originale de fabrică, rochiile frumoase în orice culoare 2 fl. 25 cr., mai fine dela 4 fl. 50—5 fl.

Albituri pentru femei, parcheturi, pânze, postavuri, dantele și articole de lux pe lângă prețuri enorm de ieftine.

Cămeși femești brodate: 1 fl. 65 cr.; calitate mai bună 2 fl. 25 cr. și 2 fl. 60 cr. Un val de pânze de 30 cote 6 fl., calitate mai bună 7 fl. 50 cr.;

Un carnis (sustinator de perdea) frumos de aramă 1 fl. 75 cr., mai fin masiv 2 fl. 50 cr.

Un vitrage (sustinatoare de perdea la ușa) de aramă 15 cr.

Resturi de șifoane și pânze în preț de jumătate.

Rog priviți galantarele mele.

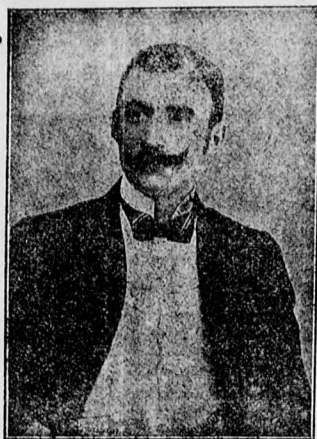
Recomand magazinul meu de modă pentru femei și bărbați de galanterie.

Dispun de orice marfă pentru sezonul de toamnă și de iarnă, precum: cămeși, ciorapi, ploiere, cravate, gulere etc., tot felul de lucruri de manufactură.

Prețuri solide!

Rog binevoitorul sprijin al publicului român. Cu deosebită stimă:

NICOLAE MIUȚA
BISERICA-ALBĂ
(FEHÉRTÉMPLOM).

Cassa de păstrare (reuniune) Săliște.

Primește depuneri spre fructificare fără anunț cu 4 procente, pe lângă anunț cu 4 procente și jum. la sută — iar depuneri mai mari cu 5 procente. Depuneri și ridicări se pot face și prin Cassa de păstrare postală. Darea de camete o plătește institutul. Acordă împrumuturi: pe cambii, pe ipotecă replătibile în rate sau în anuități, pe obligațiuni cu caveat, ca credite de Cont-curent pe lângă asigurare ipotecară sau de valoare (acții și efecte publice). Dobânda variază între 8 procente și 6 procente la sută, după mărimea împrumutului și asigurarea oferită. Schimbă, adevă cumpără și vinde, orice fel de monede streine cu, cursul zilei.

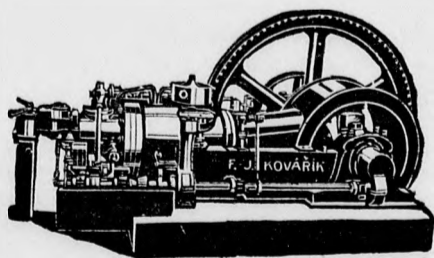
Direcțiunea.

Fabricat de primul rang.

Chezășie pentru funcțiune sigură.

Cel mai nou sistem de mașini de treerat cu abur sau motor, construcție patentă.

Motoare cu olei brut și motoare sugătoare cu gaz, presiune mare, sistem Diesel.

Despărțământ pentru tot felul de mașini agronomice. Mașini de abur, de treerat, secerat, cosat, sămănat etc. în cea mai solidă executare.

Kovárik F. és J.

Prossnitzzi gép- és motorgyár r.-társ. fióktelepe.

Budapest, V., Szabadság-tér. Nr. 14.

La tipografia „Concordia“

se caută

doi elevi

Reflectanții au să fie trecuți de 14 ani și să fi absolvat 4 clase gimnaziale sau civile. Doritorii să se adreseze la tipografia „Concordia“, ARAD
Zrinyi uteza Nr. 1-a.

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aseasta, cum sunt dureri de dinți, sgârciuri, arsuri, apăsare în stomac, iritație de vomare, greață, răgăieli, etc. folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fileri; o duzină 4 coroane
80 fileri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

A R A D.

„Someșana“

instituit de credit și economii, societate pe acții în D. s. —
Filială în Ileanda-mare. — Giro-cento la Banca Austro-Ungară.

Cu capital social acționar de C. 400000.—
Fond de rezervă „ 180000.—
efectuește toate operațiunile de bancă.

o o o o o o

Acordă împrumuturi ipotecare, cambiali, pe lomcard. etc. — Primește depuneri spre fructificare pentru cari plătește 5 procente interese, iar pentru depuneri mai însemnate și stabile precum și pentru depuneri dela corporațiuni culturale și bisericesti solvește 5 procente și jum. la sută interese. Darea de venit o solvește institutul.

o o o o o o

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă, spre care scop la cerere se trimit cheque-uri poștali. — Coresponzența în limba română, maghiară și germană. o o o o o o o o o o

Direcțiunea.

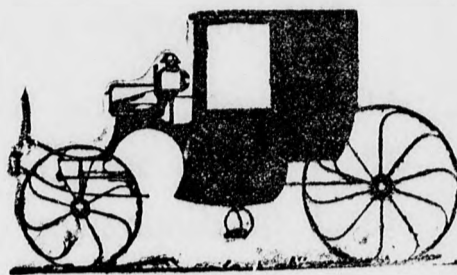
Kováts és Thomay

fauri și fabricanți de trăsuri

Arad, Strada Kossuth Nr. 2.

Avem onoare a recomanda atelierul nostru cu renume bun de

făurit și fabrică de trăsuri.

După cunoștințe de 7 ani câștigate în fabrica Kölber Testvérek, furnisorii curții regale, ne-am așezat aici și suntem în poziția a satisface celor mai mari recerinte. Pregătim trăsuri nouă în orice execuție, asemenea facem reparaturi pe lângă prețuri convenabile.

Cu deosebită stimă:

Depozit de trăsuri gata.

Catalog gratis și franco.

Kováts și Thomay,
faur și fabricant de trăsuri.

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

Centrala: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér Nrul 1 (Palatul Mocsonyi).

Filialele: „ „ Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Delta. „ „

Capital propriu 1,500.000 cor. Depuneri 5,000.000 cor.

Telefon: Centrala, Direcțiunea: Nrul 510. Contabilitatea: Nrul 1149.

„ Filiala Buziaș Nrul 10. Filiala Recaș Nrul 14. Filiala Ciacova Nrul 16. Filiala Delta Nrul 26.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libel. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponentilor după mărimea sumei depuse 4 și jumătate și 5 procente interese, fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 cor., după starea casei se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Nouă tipografie românească în Arad, strada Zrinyi Nr. 1a.

Tipografia „Concordia”

atelier tipografic al ziarului „ROMÂNUL” și al
foii populare a partidului, „POPORUL ROMÂN”

Anunță cu adânc respect onoratului public românesc în-
trarea sa în activitate, în serviciul cultural al neamului,
stând la dispoziția comitetului nostru național. :: ::

Provăzută cu aranjament tehnic modern, care
ți dă putința să execute lucrări alese și
o o artistice în ale tipografiei, o o

Tipografia „Concordia”

are afară de mașina mare, cu care se tipăresc
organele publicistice ale partidului nostru națio-
nal, încă două mașini, noi, apte pentru executarea
celor mai fine lucrări grafice :: :: :: ::

Tipărituri de bancă, tot soiul de tipărituri pentru birouri
avocațiale, invitații, anunțuri și orice fel de tipăritură se
execută solid, frumos și se compută cu prețuri moderate la

Tipografia „Concordia”

Roagă onoratul public românesc pentru binevoitorul sprijin.

Telefon pentru oraș și interurban Nr. 750.

Nr. telefonului 604.

Nr. telefonului 604.

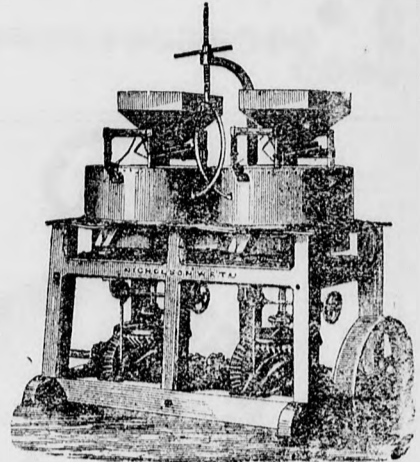
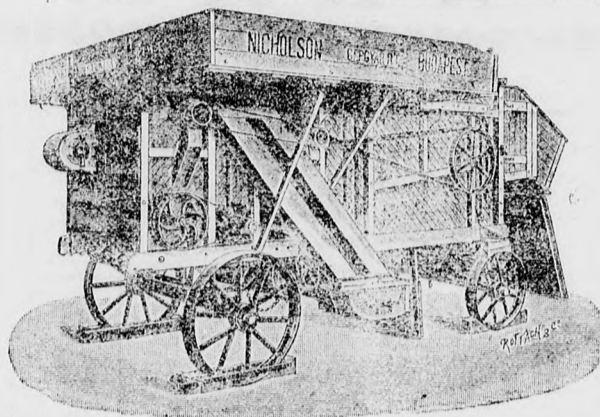
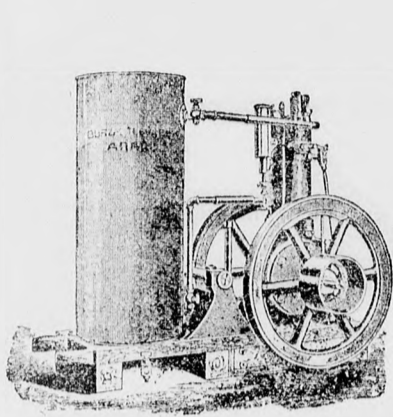
FRĂȚII BURZA

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.

(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole** arangem **mori cu motoare, mașini de trierat** cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot felul de **motoare** cu benzină cu oleiu brut și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.

„Catalog trimitem gratuit“.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 5.

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru **edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc.** pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe **cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.**

Asigurări de accidente corporale,

contra **infracției (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.**

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910.	K.	5,003.540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,834.801.12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	(foc	119,830.992.—
	(viață	11,020.266.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2,204.317.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

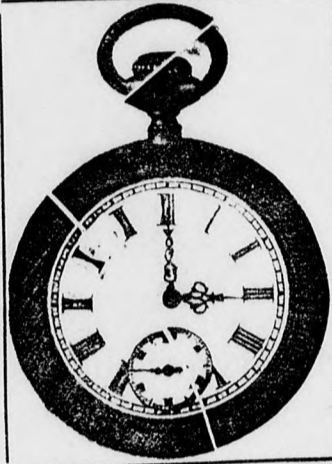
NEUMANN M.

CROITOR DE BĂRBAȚI.

COSTUME DE FRAC, SMOCHING, REDINGOT ȘI JACHET, GATA SAU DUPĂ MĂSURA IN EXECUTARE : NEESCEPTIONABILĂ. :

Furnisorul curții cesare și regale și al camerei, depozit de haine pentru bărbați, copii și fete în
ARAD.

Cele mai bune **oroloage**
Cele mai solide și **juvaerice**
cele mai moderne
atât pe **bani gata, cât și in**
rate pe lângă **chezăgie de 10**
ani cu prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință
în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologier în Szeged.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul” (ad. scriu că au citit anunțul în „Românul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Recomand
canari cu tril nobil

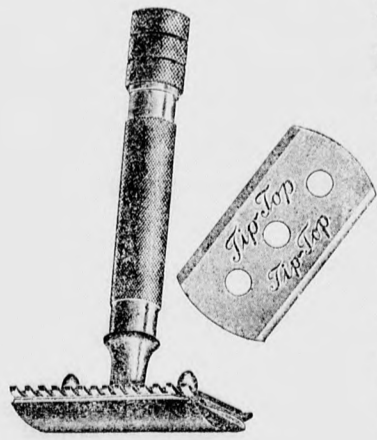
din propria, prăsilă în mare, cu prețul cel mai ieftin, exemplare excelente cu voce foarte plăcută și tremurătoare: Expedarea o fac cu poșta (rambursă) pe propriul meu rizic garantând pentru sosirea nevătămată sănătoasă și verificabilă a exemplarelor. Bărbătușii cântăreți cu 8—10—12—16—20—25 cor. Femeiuște cu 3—4—5 cor. Catalog de prețuri și îndrumări pentru tratamentul paserilor canarice la cerere trimis cu plăcere fiecăru, gratuit.

ISIDOR MURGU

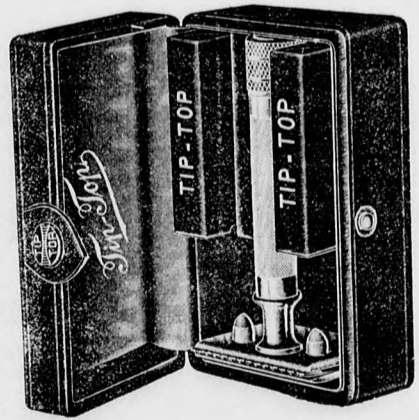
— prăsitore mare de paseri canarice —
LUGOJ, STR. GURAN Nr. 19.

J. NADER CUȚITAR.

ARAD. (Palatul-Minoriților).

Indeplinește tot felul de ascuțiri și reparări, ce cad în această branșă. — Are în depozit cele mai fine articole de oțel: briceaguri, foarfeci, briciuri precum și farfurii alese și diverse articole de alpaca soiul renumit Szandrik. Atelier special pentru
:-: reparări. :-:

Stabiliment de ascuțitorie aranjată cu putere electrică.